

¿CÓMO NO?

informatieblad
TILBURG-MATAGALPA

- Stedenband en schaamlap • 'We hebben onze handen vol' • Kinder- en jeugdprostitutie •
- Populariteit Ortega keldert • Voedselcrisis, biobrandstof en klimaatverandering •

¡Cómo No!, het informatieblad over de stedenband, wordt uitgegeven door de Stedenband Tilburg-Matagalpa.

¡Cómo No! verschijnt vier maal per jaar met een oplage van 800 exemplaren.

Voor een gratis abonnement kunt u zich wenden tot de Stedenband Tilburg-Matagalpa:

Adres: Spoorlaan 346
5038 CC Tilburg

Tel: 013-5368706

E-mail: stedenband@tilburg-matagalpa.nl

Giro: 2783514

Web: www.tilburg-matagalpa.nl

Redactie

Marian van Stiphout

Toon Oomen

Miranda van der Klaauw

Ans Scheffers

Adje van Hirtum

Monique van de Sande

Lay-out

HD ontwerp • Tilburg • www.hdontwerp.nl

Met medewerking van

Johan Biemans

Wil Boonman

Ingrid van den Hout

Instituut Broers

Lou Keune

Saskia Peeters

Theo Smeele

Jaques Weijters

Wieneke, Rosalie, Martijn en Jesse

Foto voorpagina

Jeugdprostitutie in Managua

Piet den Blanken

Fotobewerking

Francine van Werde

Drukwerk

Drukkerij Mezclado

Afwerking

de Bundel

ISSN: 0920 2315

Redactioneel

Grote voeten

Naar aanleiding van het artikel van Lou Keune in deze ¡Cómo No! heb ik eens mijn voetafdruk gemeten. Die blijkt 2,5 hectare groot te zijn. Ik leef op grote voet, zou je denken, maar het valt reuze mee als je het vergelijkt met de voetafdruk van de gemiddelde Nederlander: 4,7 hectare. Mijn, relatief, kleine voeten heb ik vooral te danken aan (zowat) geen vlees eten. Wat ook helpt is dat er geen waterbed, plasmascherm, wasdroger, airco, diepvriezer, afwasmachine of jacuzzi in mijn huis of tuin te vinden is. Voor de rest is het voornamelijk geluk hebben: ik heb verschrikkelijke vliegengst, ik durf geen auto te besturen, ik heb een hekel aan winkels en ben gek op rommelmarkten, ik hou niet zo van melk en yoghurt of toetjes en al evenmin van kant-en-klaarmaaltijden, en ik woon tien minuten lopen van mijn werk. Pfoeh, dat scheelt wel wat hectaren! Nu is 't nog een kwestie van een beetje mijn tenen krommen en ik neem niet veel meer plaats in dan ik mag hebben uitgaande van een eerlijke verdeling: 1,8 hectare, de oppervlakte waar ieder mens recht op zou hebben als we niet méér willen gebruiken dan wat de aarde te bieden heeft. Nou jullie nog met je maat 4,7! Misschien helpt een cursus vliegengst ... Nee, niet om het áf te leren, om het áán te leren. Wat nou, bestaat niet? Gat in de markt!

Marian

Inhoud

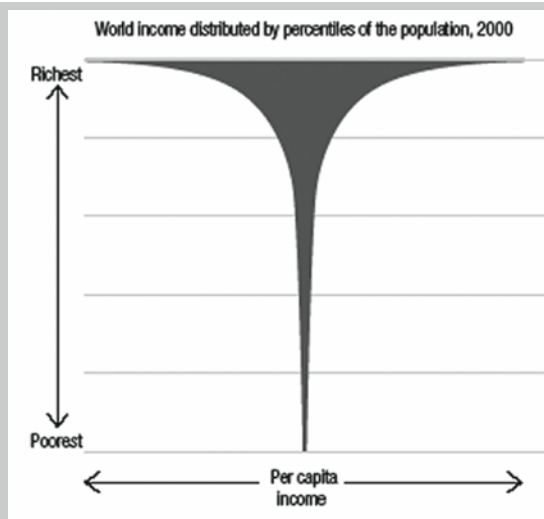
Stedenband en schaamlap	Lou Keune	3
Kwidam steunt Microkrediet voor vrouwen	Ans Scheffers	6
'We hebben onze handen vol'	Rosalie, Wieneke, Martijn en Jesse	7
Matagalpa-week	Miranda van der Klaauw en Marian van Stiphout	8
Kinder- en jeugdprostitutie	Wil Boonman	10
Eerste nationale conferentie voor beroepsonderwijs	Judith van den Bosch	13
Graag aan de slag	Theo Smeele	14
Wat weten we nou eigenlijk van Nicaragua? [6]	Jaques Weijters	15
Beatrix wint de Scholierencompetitie	Saskia Peeters	16
Servicedesk Instituut Broers	Instituut Broers	17
Populariteit Ortega keldert	José Adán Silva	18
Nicaragua Nu!	Johan Biemans	19
Kort Nieuws en agenda		21
Dé foto van ¡Cómo No!	leerkracht 'Panta Rhei'	24

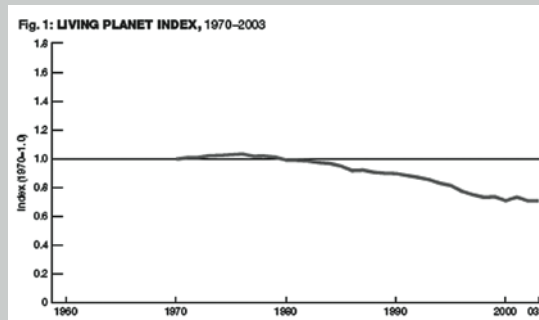
Stedenband en schaamlap

Ik loop al langer rond met de vraag of het wel verstandig is door te gaan met ondersteuning van het werk van de Stedenband Tilburg-Matagalpa. Het antwoord op die vraag heb ik nog niet. Wat zijn mijn overwegingen?

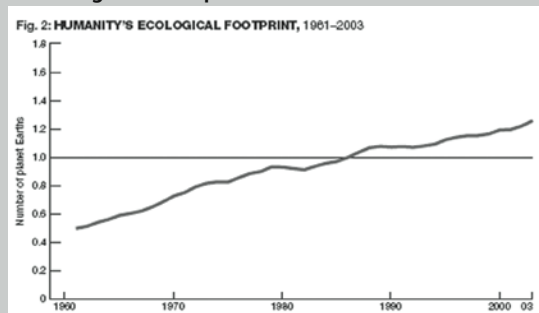
Voorop staat mijn gevoel van trots op de stedenband met Matagalpa. Ik voel mij vanaf het begin betrokken bij deze vorm van ontwikkelingssamenwerking, met een stad en land waar ik een persoonlijke band mee heb. Ik heb nu en dan ook mijn steentje bijgedragen. Mijn trots betreft het concrete werk en de verankering in de steden Matagalpa en Tilburg. En zeker ook dat bij alle politieke en sociaal-economische veranderingen in Nicaragua én Nederland met veel enthousiasme en doorzettingsvermogen, en met steeds meer professionaliteit, nieuwe invullingen aan de behoeften en mogelijkheden zijn gegeven. Zo iets laat je niet los.

grafiek van de 'champagneglas-economie'
uit: Human Development Report 2005

berekeningen gemaakt door UNEP en het WWF tonen aan dat de biodiversiteit sinds de jaren zeventig met 30 procent is afgenomen
uit: Living Planet Report 2006 van WWF

Betekeningen van de stedenband

Maar toch, de twijfel neemt toe. Dat heeft te maken, enerzijds met de concrete invullingen van de doeleinden van de Stedenband, en anderzijds met enkele mondiale ontwikkelingen op sociaal-economisch gebied. Laat ik beginnen met het eerste, de invulling van de doeleinden.

Voor mij heeft het werk van de Stedenband verschillende betekenissen. De eerste is de verrijking over en weer die beide partners aan deze vorm van samenwerking kunnen ontleen. Die verrijking betreft natuurlijk de verbetering van de leefsituatie van de Matagalpinos. Die is er zeker, op verschillende vlakken. Daarnaast de verrijking van ons, Tilburgers. Wij zijn beter op de hoogte geraakt van wat ontbeert en mogelijk is in een land als Nicaragua. Wij hebben een andere cultuur leren kennen, daarvan het mooie ondervonden, mensen ontmoet die onder zeer moeilijke omstandigheden zich blijven inzetten voor verbetering van hun persoonlijke situatie en directe leefomgeving. Velen van ons hebben aardig wat politieke lesjes geleerd. Wat al die jaren ook is opgebouwd is wat ik de institutionele verankering van het werk van de Stedenband noem. Die is in Tilburg breder en grondiger geworden, vele instellingen en organisaties, en individuele Tilburgers, zijn bij deze stedenband betrokken geraakt en leveren een daadwerkelijke bijdrage. Matagalpa is niet meer weg te denken uit Tilburg.

Mondiale ontwikkelingen

Mijn twijfel heeft alles te maken met enkele mondiale ontwikkelingen. Wij doen veel 'goed werk', tegelijkertijd ontnemen wij mensen voor wie wij ons inzetten veel meer bestaansmogelijkheden dan wij helpen tot stand brengen. Wij denken anderen te helpen en met hen samen te werken. Maar in feite zijn wij weer geworden wat wij eigenlijk willen bestrijden: mensen die over de ruggen van anderen een zeer welvend bestaan hebben.

Enkele feiten ter illustratie*:

- De mondiale inkomensongelijkheid is de laatste decennia alleen maar toe genomen. Wij, Nederlanders, enkele uitzonderingen daargelaten, behoren tot de rijkste 20 procent van de wereldbevolking.
- De uitputting van de aarde neemt toe. De mondiale ecologische voetafdruk is nu al zo'n 25 procent te hoog; als wij zo doorgaan hebben wij over enkele decennia twee aardbollen nodig. En wij Nederlanders behoren tot die aardbewoners die veel te veel gebruiken. In feite gebruiken wij ongeveer drie maal zoveel als eigenlijk op grond van maatstaven van duurzaamheid is toegestaan. Wij staan voor de opgave ons materiële verbruik binnen tien jaar met ongeveer tweederde te verminderen. >>

het overschrijden van de biocapaciteit van deze aarde door te grote mondiale voetafdruk van de 'rijken'

uit: Living Planet Report 2006 van WWF

- Dat overgebruik van de aarde, waar dus ook wij, Tilburgers, voor verantwoordelijk zijn, is als je het in geld omrekent misschien wel het honderdvoudige van alle officiële ontwikkelingshulp. Hoezó geven wij hulp? Een van de nieuwe vormen van kolonialisme, zou ik zeggen.
- Ontwikkelingslanden krijgen veel leningen, publieke en private. Daartoe behoren ook de opnieuw populaire microkredieten. Wat zelden op tafel komt is dat de ontwikkelingslanden al die leningen zelf financieren. Want het totaal aan door ontwikkelingslanden ontvangen leningen is al sinds decennia kleiner dan wat diezelfde landen betalen aan rente en aflossingen.
- Ook het Nederlandse private bedrijfsleven investeert steeds meer in ontwikkelingslanden. Dat wordt door de Nederlandse regering sterk toegejuicht. Maar de totale omvang van de winsten, die deze bedrijven in ontwikkelingslanden maken én weer 'terugploegen' naar landen als Nederland, is al sinds decennia groter dan die van de directe investeringen.
- De officiële Nederlandse ontwikkelingshulp wordt op dit moment voor zo'n 15 procent gefinancierd door belastingopbrengsten van ondernemingen en particulieren uit ontwikkelingslanden die profiteren van speciale faciliteiten in belastingparadijs Nederland.
- Nederland is actief betrokken in de politiek van de Wereldhandelsorganisatie en van de Europese Unie gericht op liberalisering van de wereldhandel. Dat beleid is met veel drang en dwang opgelegd aan veel ontwikkelingslanden. Nu pas blijkt wat critici al in de jaren zeventig voorspelden: dit beleid heeft Afrika veel economische groei gekost. Als die liberalisering niet had plaatsgevonden, had dit continent al haar buitenlandse schulden kunnen afbetalen en extra middelen kunnen inzetten voor de verbetering van de leefomstandigheden van de eigen bevolking.
- Wij, Nederlanders, zijn flinke vleeseters, althans de meesten van ons. Dat vee wordt op dit moment gevoed met (vooral genetisch gemanipuleerde) soja uit ontwikkelingslanden. De verbouw van die soja, en ook van andere exportgewassen, verdringt steeds meer de productie van voedsel voor de eigen bevolking. Bovendien leidt die verbouw tot enorme ecologische schade. Diegenen die daar vooral de lasten van dragen zijn de armen.
- Wij, althans de meesten van ons, eten graag vis. Onze visconsumptie leidt tot schrikbarende dalingen van de visstanden in de wereldzeeën. En opnieuw zijn het vooral de armen die daarvan de gevolgen dragen.

Hoe nu verder?

Via stedenbanden als die tussen Tilburg en Matagalpa doen wij goed werk. Tegelijkertijd ontnemen wij op veel grotere schaal ontwikkelingsmogelijkheden aan diezelfde mensen. Wij zijn verantwoordelijk voor de instandhouding van mondiale structuren waar wij zelf flink van profiteren maar waarvan de mensen met wie wij samenwerken de negatieve gevolgen dragen. Wij hebben ook leefstijlen die als je er goed naar kijkt strijdig zijn met de vele goede bedoelingen van ons ontwikkelingswerk. Kortom, waar hebben wij het over?

Nu hoor ik dikwijls het argument dat je als eenvoudige burger toch niets kunt doen aan die structuren. Hoezo niet? Er is een lange lijst te maken van wat je allemaal kunt doen om bij te dragen aan de noodzakelijke politieke en sociaal-economische veranderingen. En ook in je dagelijkse gedragingen zijn er veel mogelijkheden om te zorgen dat in je levensstijl gelijkwaardigheid en mondiale verantwoordelijkheid concrete gestalte krijgen.

En dan kom ik op het punt wat mij steeds meer dwarszit bij het werk van stedenbanden als die tussen Tilburg en Matagalpa. In dat werk zie ik nauwelijks nog iets terug van die grotere verantwoordelijkheden. Er wordt soms wel verwezen naar de bredere mondiale omstandigheden, maar dat blijft nogal vaag, en zeker zonder concrete aanwijzingen van onze eigen verantwoordelijkheden en van de mogelijke handelingsperspectieven. En dan bekruipt mij het gevoel dat al die op zich zinnige activiteiten de illusie (kunnen) wekken of versterken dat zo daadwerkelijk wordt bijgedragen aan een betere wereld. Een illusie, omdat daarmee de aandacht wordt afgeleid van onze eerste en veel grotere verantwoordelijkheid: een einde maken aan onze positie als nemende en koloniserende burger.

Nu kan deelname aan het werk van stedenbanden een prima opstap zijn voor inzichten in, en handelingsbekwaamheden voor een werkelijk solidaire en duurzame levensstijl en voor daadwerkelijke politieke praktijken. Maar dan moet de Stedenband dat ook beleidsmatig aanpakken en terugkoppelingen aanbrengen met onze bredere belangen en verantwoordelijkheden. Zo niet, dan dreigt de schaamlap. Dat willen wij toch niet?

Lou Keune

* Voor de onderbouwing van het nu volgende, zie diverse documenten te vinden op <http://spitswww.uvt.nl/~lkeune/>

Lou Keune tijdens de conferentie Groei naar een duurzame en solidaire economie in januari
foto: Boyd Noorda, sociamedia.nl

Voorbeelden van handelingsperspectieven

Terugkoppeling naar de Tilburgse leefwereld van structurele sociaal-economische oorzaken van wereldwijde ongelijke ontwikkeling (beperkt tot onderwerpen 'geld' en 'productie, handel en consumptie')

Geld

Betrokkenheid bij oorzaken:

- betrokkenheid, direct of indirect, van Nederlandse banken en andere financiële instellingen bij wapenhandel
- betrokkenheid, direct of indirect, van Nederlandse banken en andere financiële instellingen bij (sociaal en/of ecologisch) vuile productie en handel vanuit ontwikkelingslanden
- betrokkenheid van banken en financiële instellingen bij het versneld rondpompen over heel de wereld van geld en dus bij de monetaire instabiliteit

Mogelijke handelingsperspectieven:

- je goed informeren
- verantwoord bankieren (bijvoorbeeld Triodos en ASN)
- deelnemen aan de campagne tegen de wapenhandel
- protestcampagnes tegen banken, pensioenfondsen e.d.
- deelnemen aan campagnes voor Tobin-tax (ATTAC e.a.), klimaattax (ICCO e.a.) e.d.

Productie, handel en consumptie

Betrokkenheid bij oorzaken:

- kippenafval (van Europees kipfilet) gedumpt in o.a. Afrika waardoor daar de kippenfokkers beconcurrereerd worden
- blikjes tomatenpuré beconcurreren in o.a. Afrika de lokale tomatenverbouw
- verbouw van sperzieboontjes voor de Europese markt wat in Afrika daling van grondwater en schaarste aan vruchtbare grond veroorzaakt waardoor de volkslandbouw verslechtert
- verbouw van gemodificeerde soja in onder andere Argentinië en Brazilië wat grote milieuproblemen daar veroorzaakt, het leefgebied van inheemse volkeren vergiftigd en de 'kleine' landbouwers van de vruchtbare grond drukt; die soja wordt hier massaal gebruikt als varkensvoer
- liberalisering van de handel wat in India leidt tot goedkope agrarische importen waardoor veel boeren geen bestaan meer hebben, als gevolg waarvan al duizenden boeren zelfmoord gepleegd hebben.
- omgekeerde ontwikkelingshulp: de terugstromen uit ontwikkelingslanden zijn een veelvoud van alle ontwikkelingshulp en leningen en particuliere investeringen
- privatisering van de watervoorziening leidt tot beperking van de toegankelijkheid tot schoon water; die waterleidingmaatschappijen zijn steeds meer in handen van onder andere Europese multinationals
- de relaties tussen overheden en multinationale bedrijven zijn ondoorzichtig waardoor de machtspositie van deze bedrijven onvergelykbaar groot is in vergelijking met bijvoorbeeld de vakbeweging, de mensenrechtenbeweging, de milieubeweging en de consumentenbeweging
- grote supermarkten uit onder andere Europa beconcurreren de kleinhandel in onder andere Afrika
- grootschalig toerisme leidt tot milieuproblemen en tot seksualisering en etnificering van lokale culturen
- in Nederland is de ecologische voetafdruk meer dan twee maal zo groot dan wat uit oogpunt van duurzaamheid is toegestaan, dit draagt ertoe bij dat de biologische capaciteit van de aarde met 40 procent is afgenomen
- door de uitstoot van CO2 is er versnelde opwarming van de atmosfeer waardoor onder andere ontwikkelingslanden bedreigd worden door verwoestijning en overstromingen
- oerbossen in onder andere Kalimantan worden ernstig bedreigd ten behoeve van houtkap voor export naar onder andere Europa en voor het planten van palmbomen ter voorziening in onder meer onze behoeften aan zeep en lipstick

we wereldmaaltijd; wat ieder mens op deze aarde dagelijks kan eten als we het voedsel eerlijk verdelen
foto: Stichting WereldDelen

- viswateren over heel de wereld worden bedreigd door overbevissing ten behoeve van onder andere onze visconsumptie
- miljoenen aids-slachtoffers sterven onnodig vanwege de beschermde dure aidsremmers van onder meer Europese ondernemers
- veel malariaslachtoffers sterven onnodig omdat er te weinig gedaan wordt aan de ontwikkeling van medicijnen ter bestrijding van deze 'ziekte van de armen'
- in veel landen worden vakbondsmensen en anderen vervolgd die zich verzetten tegen onmenselijke arbeidsomstandigheden
- in onder andere India zijn textielwerkers werkloos geworden door versterkte concurrentie in kledingproductie ten behoeve van onder andere Europese consumenten
- in de Filipijnen zijn 1000 ziekenhuizen gesloten omdat gezondheidswerkers met hogere lonen gelokt worden naar onder andere Europa

Mogelijke handelingsperspectieven:

- je goed informeren
- deelnemen aan campagnes over/tegen liberalisering (bijvoorbeeld campagne van de vakbonden tegen de dienstenrichtlijn)
- deelnemen aan campagnes over kinderarbeid
- deelnemen aan campagnes van milieuorganisaties (onder andere Milieudefensie over de WTO)
- kritisch consumeren
- deelnemen aan campagnes tegen invoer van tropisch hardhout
- deelnemen aan campagnes voor eerlijke handel en eerlijke prijzen waarin ook alle ecologische en sociale kosten zijn verwerkt
- deelnemen aan de Max Havelaar campagnes voor koffie, thee en cacao
- deelnemen aan de schone-kleren-campagne
- deelnemen aan campagnes voor schone energie
- deelnemen aan campagnes over arbeidsrechten en mensenrechten
- deelnemen aan campagnes voor transparantie van multinationale ondernemingen en hun lobby's
- voorkeur voor biologische landbouwproducten
- duurzaam toerisme
- deelnemen aan campagnes voor belasting op vliegtuigbenzine
- consuminderen
- kritisch stemgedrag bij verkiezingen

Kwidam steunt Microkrediet voor vrouwen

Vrouwensportschool Kwidam steunt de komende vijf jaar de Stedenband Tilburg-Matagalpa om de financiering van microkrediet voor een aantal vrouwengroepen in Matagalpa mogelijk te maken. De sportschool organiseert diverse activiteiten rond sport en spel waarvan de gehele opbrengst naar het project gaat. Dit project geeft vrouwen de kans hun bestaan vorm te geven en op kleine schaal een bedrijfje op te zetten. Met dit project ondersteunt de Stedenband de Nicaraguaanse organisatie FUMDEC.

Vrouwensportschool Kwidam vierde onlangs haar twintigjarig bestaan. Bij de voorbereiding van dit feest ontstond het idee om de aanzet te geven tot een project waarvan bij het 25-jarig bestaan de resultaten getoond kunnen worden. Voor Kiek Boelaars, directeur van de eerste vrouwensportschool in Nederland, stond vast dat de opbrengst van het project voor vrouwen en kleine bedrijven moest zijn, dat ze geen geld wilde geven dat zou verdwijnen in een bodemloze put en dat er een korte lijn moest zijn met de organisatie waar het geld naar toe zou gaan; dus ging ze in haar omgeving op zoek.

Zo maakte ze kennis met initiatieven in onder andere Brazilië en Mozambique. Echter, in gesprek met een lid van de vrouwenwerkgroep van de Stedenband, raakte Kiek enthousiast over het project Microkrediet voor vrouwen in Matagalpa. Kiek: 'Dit past precies in wat ik zoek, het zijn bedrijven van vrouwen, het is concreet, microkrediet spreekt me erg aan, er bestaan korte lijnen, en één keer per jaar gaat er iemand naar Matagalpa zodat ik kan zien waar het geld naar toe gaat. Bovendien heb ik in het verleden al eerder initiatieven ondernomen om de Stedenband te steunen.'

Effectief middel

Microkrediet is een systeem van kleine leningen voor mensen die te arm zijn om een onderpand te kunnen bieden. Het geeft deze mensen de mogelijkheid te investeren in een eigen bedrijf en inkomen en bezit op te bouwen. Microkrediet is uitgegroeid tot een zeer effectief middel in de armoedebestrijding. Het ondersteunt op effectieve wijze de realisatie van de millenniumdoelen en levert een bijdrage aan duurzame vrede. Het systeem is dertig jaar geleden bedacht door Muhammed Yunus. Hij ontving hiervoor in 2006,

samen met zijn Grameen Bank, de Nobelprijs voor de Vrede.

Toekomstige activiteiten

Het plan is geld in te zamelen door vier keer per jaar een speciale activiteit te organiseren. Steeds in januari, april, juni en eind september.

Voor dit jaar zijn dat een Nordic Walking workshop in juni en een fiets- of wandeltocht in september. Andere ideeën die al op tafel zijn gekomen, zijn een klaverjas- en/of riktoernooi en een sport- of speldag. Daarnaast wil Kiek haar bestaande contacten met andere kleine bedrijven benutten door hen op de hoogte te stellen en uit te nodigen voor deelname aan de activiteiten. Mogelijk raken zij zo enthousiast dat ze zelf iets gaan organiseren. Om te zorgen dat het project echt gaat leven binnen Kwidam en om de vrouwen op de hoogte te houden van de opbrengst, hangt er een certificaat met de hoogte van het bedrag dat steeds vernieuwd zal worden, op dit moment is dat al 500 euro! Tevens staat er een fooienpot voor kleine bedragen en is het mogelijk geld over te maken naar Kwidam.

FUMDEC

De Nicaraguaanse organisatie FUMDEC staat in Nicaragua goed bekend en werkt veel met vrouwen en kredieten. Tilburgse vrouwen zijn in contact gekomen met FUMDEC tijdens de vrouwenreis naar Matagalpa anderhalf jaar geleden. Kort daarna heeft FUMDEC de vrouwenwerkgroep steun gevraagd voor hun project 'Versterking van gemeenschapsbanken; een instrument voor de economische en politieke empowerment van vrouwen'. Met dit project wil FUMDEC financiële en niet-financiële ondersteuning geven aan kansarme vrouwen. Door niet alleen een lening te verstrekken, maar de vrouwen ook op te leiden en te ondersteunen bij het regelen van financiële zaken, krijgen zij meer zelfvertrouwen. Zo zijn de vrouwen in staat niet alleen zichzelf te ontwikkelen, maar ook hun gezin en familie te onderhouden en kan er structureel gewerkt worden aan de toekomst. Marisol, een medewerker van FUMDEC: 'Vrouwen zijn nu minder verlegen, verschillen tussen mannen en vrouwen zijn kleiner geworden en er wordt meer samengewerkt. Vrouwen zijn sterker geworden in het formuleren van hun wensen. Vrouwen hebben geleerd om leider van hun gemeenschap te worden.'

De Stedenband wil dit project steunen door 17.000 euro te financieren, waarvan 4.000 euro is bedoeld voor het geven van trainingen en ondersteuning en 13.000 euro voor krediet.

Het geld voor dit project zal voor langere tijd blijven rouleren in Matagalpa, De leningen worden op termijn terugbetaald en vervolgens weer uitgezet onder andere vrouwen. Op deze manier is de bijdrage blijvend en structureel.

Ans Scheffers

Vrouwensportschool Kwidam is een sportschool exclusief voor vrouwen zodat zij ongestoord kunnen trainen. Specifieke kenmerken van de school zijn: trainen in kleine groepen, persoonlijke aandacht, sporten met vrouwen, deskundige begeleiding en diversiteit in het aanbod. Behalve de gebruikelijke trainingen zoals fitness, aerobic, conditietraining en dergelijke, bevat het aanbod ook weerbaarheidstraining, streetdance, pilates en yoga, met binnenkort een workshop yoga-mandala.

Zaterdag 21 juni wordt de workshop Nordic Walking gegeven ter ondersteuning van het project Microkrediet voor vrouwen in Matagalpa.

**iCÓMO
NO!**

Kiek Boelaars
foto: Willy de Lange

'We hebben onze handen vol'

Ervaringen van vier studenten in Matagalpa

Onze stage blijft lekker druk. Kinderen komen en gaan! Ze komen ondervoed binnen maar gaan weer helemaal gezond terug naar hun families. Het is soms lastig om afscheid te nemen van de kinderen omdat we hen stiekem wel gaan missen, maar het is erg fijn dat ze eindelijk weer naar huis kunnen!

Ondertussen gaan wij een keer per week mee met de ambassadrice van het centrum naar het ziekenhuis en de sloppenwijken om daar ondervoede kinderen te zoeken. Veel mensen in de wijken en het ziekenhuis weten niet van het bestaan af van het centrum en hebben dus geen idee dat ze ergens terecht kunnen met hun kind. Helemaal gratis en voor niks! Maar toch willen veel ouders hun kind niet afstaan. Ze zijn bang, met name voor de reactie van hun echtgenoot, en schaamte speelt ook een grote rol. Ongeveer drie van de tien moeders die wij aanspreken komen uiteindelijk opdagen bij het centrum. De wijken liggen buiten Matagalpa, hoog in de bergen. Vaak staan (nee, niet zitten!) we eerst een uur in een volgepropte bus en moeten we daarna nog eens een uur naar boven wandelen om in de wijken te komen. Gelukkig is het maar 35 graden hier in Matagalpa en ruiken de mensen in de bussen zo lekker fris ... Jammer genoeg gelden hier regels zoals: opstaan voor ouderen, zwangere vrouwen (tieners) en leuke buitenlandse meiden niet!

Nood

In het ziekenhuis liggen de kinderen met velen bij elkaar op een kamer. Het ziekenhuis is zó vies ... als je niet ziek bent, wordt je het daar gegarandeerd! Gelukkig hebben wij een knappe dokter op stage die onze pijntjes verhelpt! En mocht de nood zo hoog zijn dat we echt naar het ziekenhuis moeten ... wij hebben met elkaar afgesproken dat we de voorkeur geven aan dood gaan. Het is erg aangrijpend om te zien hoe de meeste kinderen er aan toe zijn. Van tevoren hadden we wel foto's gezien van ondervoede kinderen, maar om het in het echt van dichtbij te zien is soms afschuwelijk. Dat ouders het zo ver kunnen laten komen! Maar als je de armoede in de sloppenwijken ziet, merk je dat er gewoon geen geld is voor voedsel.

Rijst en bonen

Wij zijn bezig om informatie te verstrekken aan de ouders van arme gezinnen over het belang van gezond en gevarieerd eten (dus niet alleen bonen met rijst, rijst met bonen en *gallo pinto*), informatie over hygiëne en informatie wat het centrum voor de kinderen doet. Alles met tekst én pictogrammen voor de vele analfabeten in de wijken. De omgeving en de natuur in de wijken is om jaloers op te zijn. Zulke mooie uitzichten die wij elke week zien! Maar het centrum, werk, inkomen, voedsel en gezondheid is ver te zoeken voor deze mensen. Collega's zijn erg te spreken over ons. Vooral nadat we veel punten hebben gescoord met het maken van oma's appeltaart! Iets wat voor deze mensen haast onmogelijk is, omdat één appel bijna 1 euro kost! We hebben dus voor een maandsalaris aan taarten gebakken!

In de planning ligt een activiteit met de straatkinderen die drie keer per week in

het centrum komen eten en met de kinderen van Las Hormiguitas op 1 juni, kinderdag. We hebben onze handen dus vol hier. Gelukkig ligt er ook nog twee weken vakantie in het vooruitzicht!

Wieneke en Rosalie

De eerste weken van onze stage verliepen moeizaam, we konden onze draai niet vinden. Het leek er op dat we iedere dag de kinderen zouden moeten ondersteunen met hun huiswerk. Wat het nog eens extra moeilijk maakte was dat we bijna geen Spaans spreken, laat staan Nicaraguaans begrijpen ...

Neem nou bijvoorbeeld de vraag: '¿Qué onda?' (Hoe gaat ie?) waarbij we vriendelijk lachten, maar totaal niet wisten waar ze het over hadden. Inmiddels zijn we aan deze gebruikelijke jongerentaal gewend! Ook zijn we er langzamerhand achter gekomen dat Las Hormiguitas meer te bieden heeft dan alleen maar huiswerkbegeleiding. Voor de kinderen wordt er veel georganiseerd, zoals danslessen, gitaarlessen, computerlessen en sport. Maar ook activiteiten waarbij op een leuke, interactieve manier belangrijke sociale thema's aan bod komen. Al deze activiteiten zorgen er voor dat de kinderen meer van de straat blijven, dat ze niet alleen werken, maar dat ook hun algemene sociale vaardigheden en kennis worden ontwikkeld.

Tegenvaller

Toch heerst er ook bij Las Hormiguitas een echte 'Nicacultuur'. De vele beloofde projecten zijn (nog) niet op gang gekomen. Zo zouden we vanaf begin maart mee helpen aan een project dat gefinancierd zou worden door Unicef en een Italiaanse organisatie, echter de financiën ontbreken nog en we weten nog steeds niet wanneer het project begint. Een ander project van Las Hormiguitas zelf, Escuela Móvil, dachten wij te kunnen gaan 'coördineren' omdat ze daar ons van tevoren lekker mee gemaakt hadden. Dit project was echter al in handen van twee Duitse vrijwilligers. Tegenvaller dus. >>

In deze workshop krijg je uitleg over het gebruik van de stokken en worden je de eerste beginselen aangeleerd. Je hoeft zelf geen stokken te hebben. De opbrengst gaat volledig naar het project.

Tijd: zaterdagmiddag van 12.00 - 13.30 uur

Kosten: 5 euro (het mag ook meer zijn)

Docente: Jet van Stigt

Wil je op de hoogte gehouden worden van deze en andere activiteiten?

Meld je dan aan bij Vrouwensportschool Kwidam, C. de Vriendtstraat 39, 5041 GL telefoon 013 543 98 40 of via de mail: kwidam@home.nl

Kinderarbeid

Maar het tij is gekeerd. We zijn al over de helft van onze stage, spreken en begrijpen steeds beter de taal, we voelen ons meer onderdeel van de organisatie en voelen ons nu een stuk nuttiger. Bovendien zijn we inmiddels met een erg interessant onderzoek begonnen over kinderarbeid in Matagalpa. Dit doen we door op verschillende locaties kinderen te ondervragen aan de hand van een vragenlijst. Ondertussen hebben we de vuilnisbelt gehad. Dit was een erg indrukwekkende ervaring. Samen met tien jongeren van Las Hormiguitas zijn we op pad gegaan om de eerste gegevens te verstrekken. Wat een trieste situatie daar op die smerige plekken. Kinderen waren er genoeg, we hadden er vijfendertig nodig voor het onderzoek maar het dubbele hadden we ook gered! De omstandigheden daar zijn niet anders dan triest, triest en nog veel triester te omschrijven.

Soortgelijke onderzoeken zijn in andere steden van Nicaragua al uitgevoerd, in Matagalpa echter nog niet. Onze collega's vinden het dan ook erg goed dat we, vanuit hun organisatie, dit onderzoek uitvoeren. Uiteindelijk sluiten we het af met een presentatie voor de Movimiento Comunal en andere geïnteresseerde organisaties.

Vrouwenvoetbal

Verder zijn onze ouders inmiddels ook een week langs geweest. Zij hebben ook donaties vanuit Nederland meegebracht voor onze stage. De sportshirts die Rob had meegegeven zijn inmiddels in handen van Las Hormiguitas. Ze worden elke vrijdag nuttig gebruikt tijdens het sporten. Ze vinden het fantastisch om tenues te hebben. Binnenkort is er een wedstrijd vrouwenvoetbal georganiseerd door een paar meisjes van onze stage ... daar zullen de shirts uitermate van pas komen!

Nadat onze ouders zijn gegaan is het wel erg rustig aan het worden hier in Matagalpa, wat Nederlanders betreft. Op het moment is alleen Niek Couwenberg er. Daarna is het weer gedaan. Het is toch wel erg gezellig als er meer mensen zijn uit je eigen landje. Maar goed, ook voor ons begint het einde al dichterbij te komen. Nog maar acht weken stage en een paar weekjes vakantie, dan zit ons grote avontuur er ook weer op!

Martijn en Jesse

foto's : Martijn

Matagalpa-week

Tussen 5 en 14 april kon je zomaar overal in de stad een stukje Nicaragua tegenkomen: in Villa de Vier Jaargetijden, in RUIMTE-X, op het sportveld, in de bibliotheek en zelfs in diverse restaurants. Veel Tilburgers en enkele niet-Tilburgers bezochten die week de verschillende activiteiten van deze Matagalpa-week. Jammer genoeg waren er niet zo veel kinderen als we hadden gehoopt tijdens de voorlees- en knutselmiddag in bibliotheek Heyhoef -al was de middag voor de kinderen die kwamen luisteren een waar feestje- en ook in RUIMTE-X waar Nicaraguaanse films werden getoond waren nog genoeg stoelen vrij. Toch zijn we dik tevreden over de week.

Wereldpodium

Het Wereldpodium van 10 april ging over de linkse wind in Latijns-Amerika. En over de vraag hoe links die eigenlijk nog is. Met ruim honderd bezoekers, een wat intiemer publiek dan op de vorige Wereldpodia, werden deze vragen getackeld.

Toon Oomen, van de Stedenband Tilburg-Matagalpa, leidde de avond in. Met het publiek nam hij de kaart van het continent door en besprak de vele linkse leiders. Het (per ongeluk) ontbreken van het communistische Cuba op de kaart van Latijns-Amerikaanse landen werd door Oomen gekscherend bestempeld als voorbeeld van verdringing. Bij het bespreken van de landen bleek het lastig te zeggen wat de definitie van links is. Eén ding lijken de presidenten van Latijns-Amerika gemeen te hebben: ze hebben allemaal oog voor het volk, zijn allemaal

anti-Verenigde Staten, en hebben stiekem ook wat dictatoriale trekjes.

Na Toon Oomen was het de beurt aan Amy van Dijk, Anouk Mermans en Belén Meijer, leerlingen van het Beatrix College, om te vertellen over hun ervaringen tijdens een studiereis naar Matagalpa in Nicaragua. Samen met Stichting Xplore reisden de leerlingen afgelopen februari af naar Matagalpa. Het werd hun eerste ervaring in een derdewereldland. Hoewel ze in Nicaragua in aanraking kwamen met grote armoede, waren de bewoners en de gastgezinnen heel vriendelijk. Amy, Anouk en Belén voelden zich

kindermiddag in bibliotheek Heyhoef
foto: Fernanda Guimaraes

Toon Oomen (rechts) en Ralf Bodelier
tijdens het Wereldpodium
foto: Harri Aarts

Ruud Vreeman rond het eerste deel af
foto: Harri Aarts

Nicaraguaanse gerechten

2e kwartaal 2008 • nr 90

al gauw thuis. In de twee en een halve week dat ze in Matagalpa waren, zaten ze niet stil. Door het inzamelen van lege flessen konden ze een mobiel project financieren dat kinderen opzoekt en naar school probeert te krijgen. 'Zo kunnen deze kinderen naar school en hoeven ze niet op de lokale vuilnisbelt te weren. Nu hebben ze een kans om ook even kind te zijn.'

Ilse Vossen, manager van het Wereldpodium leidde daarna de grote Latijns-Amerikaquiz. De eerste twee vragen waren opwarmertjes. Maar weinig mensen moesten na het opsteken van de verkeerde kaart weer gaan zitten. Na de derde vraag, over het percentage (Latijns-Amerikaanse) landen met een links bewind, moesten velen toch gaan zitten. Het saxofoonkwartet Tango & Zo zorgde voor muzikale illustratie van enkele vragen. De uiteindelijke winnaar bleek Marjo Frenk, fractievoorzitter van GroenLinks Tilburg. Zij won een T-shirt van Che Guevara.

Aart Houweling van Passina Foods en Bart Slob van Somo (Stichting Onderzoek Multinationale Ondernemingen) gingen met elkaar in discussie over de vraag of de linkse politiek eerder liberaal is, of dat de presidenten toch de autoritaire kant opgaan. Toegespitst op de motieven van president Correa van Ecuador, die de Grondwet van zijn land buiten werking stelde, kreeg deze toch het voordeel van de twijfel. Slob en Houweling waren het er over eens dat het met de presidenten van Latijns-Amerika nog beide kanten op kan gaan. Wanneer zij zich echter ontpoppen als despotten, heeft dat grote gevolgen voor het internationale bedrijfsleven en daarmee voor de economieën in Latijns-Amerika. Met een warme oproep aan de bezoekers, rondsprekende burgemeester Ruud Vreeman van Tilburg het eerste deel van de avond af. Vreeman, die vorig jaar met een grote Tilburgse delegatie Nicaragua bezocht, zet zich in voor de bouw van een moeder-kindcentrum in Matagalpa. Voor die kliniek is 400 duizend euro nodig. De Tilburgse gemeenschap kan dat bedrag samenbrengen, meende Vreeman. Hij riep de aanwezigen dan ook op om te doneren in een speciaal daarvoor opgestelde collectedoos.

De pauze werd ingeluid met prachtige tangomuziek van het Saxofoonkwartet Tango & Zo. Onder het genot van wederom een exotische Wereldsnack namen de bezoekers het eerste gedeelte van de avond nog eens door. Speciaal voor deze Latijns-Amerikaanse avond gingen *empanadas* rond: gevulde deeghapjes met vlees, tonijn, spinazie en kaas.

Na de pauze was het podium voor Michiel Baud, hoogleraar aan de Universiteit van Amsterdam en de meest gezaghebbende Latijns-Amerikadeskundige in Nederland. Hij presenteerde een inzichtelijk verhaal over het hoe en waarom van de linkse wind. Aan de hand van foto's vertelde Baud dat de opkomst van links niet alleen valt terug te voeren op het verzet tegen armoede en ongelijkheid, maar dat ook nationalisme een grote rol speelt. Bovendien, zei Baud, wordt de opkomst van links ook gestimuleerd door de economische groei op het continent. Want alleen een regering die haar belastinginkomsten ziet groeien, kan sociale programma's uit gaan voeren. Ook de gevaren van een linkse wind blijven niet buiten beschouwing. Het schrijven van een nieuwe grondwet bijvoorbeeld kan instabiliteit in de samenleving veroorzaken, maar ook het vertrouwen in de overheid schaden.

Ralf Bodelier, presentator van dit vierde podium, vroeg Baud of hij optimistisch is over de toekomst van Latijns-Amerika. 'Ja, ik ben optimistisch', zei Baud.

'De afgelopen twintig jaar gaat het beter. Ook al is er structureel nog niet veel opgelost.' Toen het publiek de mogelijkheid kreeg tot het stellen van vragen aan Baud, gingen die over corruptie, de situatie in Midden-Amerika en sociaal-culturele invloeden op de linkse wind. In zijn erudiete reactie op deze vragen toonde Michiel Baud nog maar eens dat hij niet voor niets de positie als meest gezaghebbende Latijns-Amerikadeskundige in Nederland heeft.

De diverse en muzikale avond werd afgesloten door een presentje voor de sprekers. Miranda van der Klaauw, coördinator bij Stichting Stedenband Tilburg-Matagalpa, overhandigde hen grafiek uit Matagalpa. De scholieren van het Beatrix College kregen een houten vogel, symbool voor een kleurrijke toekomst voor kinderen in Nicaragua. Een waardig einde voor een geslaagde avond dat de aanwezigen, onder het genot van Argentijnse muziek en empanadas, meer inzicht bood in Latijns-Amerika.

(Copyright Wereldpodium en Het Goede Doel, Tilburg)

Nicaraguaans menu

Perfekte smoes om een paar keer niet achter het fornuis te staan waren de Nicaraguaanse gerechten die De Imme, Het Wapen van Tilburg en Wereldeetcafé Pino's op het menu hadden staan. Bij De Imme was het speciale menu met de *chile quile* niet meer verkrijgbaar toen we daar wat later op een avond gingen eten. Niet erg, er was genoeg keus uit allerlei lekkere vegetarische gerechten en de sapjes en wijn smaakten ook fantastisch. >>

activiteit bij Were Di

posters
foto's: Francine van Werde

Bij Het Wapen van Tilburg konden we gelukkig het hoofdgerecht met vlees vervangen door vegetarische *empanadas* en ook daar was het goed toeven. Helaas ging het etentje bij Pino's op het laatste moment niet door en toen we het later die maand nog eens probeerden, was het Nica-menu niet meer verkrijgbaar. Toch een geslaagde samenwerking, al hoorde ik hier en daar vermelden dat het zo jammer was dat er nergens *gallo pinto* op de kaart stond.

Were Di

Gedurende twee weekenden was de Stedenband met het sportproject aanwezig bij sportvereniging Were Di. De grote posters die de expositie 'De Kracht van Sport in Nicaragua' vormen, waren

opgehangen aan de hekken bij de tennisvelden. In en om de kantine hingen ook posters, er was een informatietafel ingericht en werden wat spulletjes verkocht. Aan de bar konden de sporters maissop en gehaktballetjes bestellen. Er zijn contacten gelegd met diverse mensen van Were Di, waardoor we hopen dat we ook in de toekomst nog eens kunnen samenwerken.

Voor de sportopleiding aan de universiteit UNAN is nog eenmalig een bedrag van 6.000 euro nodig, daarna kan de universiteit het project zelf financieren. Wie ideeën of tips heeft voor fondswerving, kan contact opnemen met het kantoor van de Stedenband.

Miranda en Marian

Kinder- en jeugdprostitutie Groot gevaar voor Nicaraguaanse kinderen

Overal op de wereld maken kinderen de meest verschrikkelijke dingen mee. Ook voor ons in Midden-Brabant komt dat vaak heel dichtbij. Ikzelf en mijn collega's van de Hondsborg in Oisterwijk zijn daar in ons werk regelmatig mee geconfronteerd. Bij de opvoeding en begeleiding van kinderen die zware schade hebben opgelopen door mishandeling, incest of seksueel misbruik, zijn er vaak ontmoetingen en ervaringen die je gevoelsmatig lang blijft meezeulen. Diep medeleven en ook bewondering om de kracht waarmee kinderen erin slagen om te overleven, zijn gevoelens die je niet loslaten.

Uitbuiting kinderen baart zorgen

Onwillekeurig hechten die ervaringen zich aan andere situaties. Onlangs las ik een verslag van de AOb over een project ter bestrijding van kinderarbeid in Albanië. Men kreeg daar op grote schaal te maken met de problematiek van kinderen die niet meer naar school gaan en mede daardoor het slachtoffer worden van kinderhandel. Ze worden van huis en haard weggehaald en in andere landen gedwongen om te gaan bedelen of stelen of ze worden seksueel uitgebuit.

Als vakbondsgroep onderwijs binnen de Stedenband treffen we samen met de AOb en FNV Mondiaal al enige tijd voorbereidingen om met onderwijsbond ANDEN in Matagalpa een project tegen schooluitval en kinderarbeid te starten. Om de problematiek rond kinderarbeid in Nicaragua beter in beeld te krijgen heb ik in vorige afleveringen van de *¡Cómo No!* geschreven over soorten van kinderarbeid, zoals het werken in de huishouding en in de koffiesector. Twee vormen van kinderarbeid waarmee men in Nicaragua en de regio Matagalpa op

uitgebreide schaal te maken heeft. Dit keer wil ik proberen na te gaan wat de gevaren voor kinderen in Nicaragua zijn om slachtoffer te worden van seksuele uitbuiting en kinderhandel en welke maatregelen er worden of kunnen worden genomen om daar een halt aan toe te roepen.

Incident of structureel probleem?

Veel van degenen die op een of andere manier kennis gemaakt hebben met Nicaragua kennen wel de schokkende en zeer trieste beelden van de straatkinderen op de oostelijke markt in Managua. Lijm snuiven gebeurt regelmatig en veel kinderen zijn het slachtoffer van seksuele exploitatie. We zijn geschokt door die beelden en geven ze een bepaalde

plek. Het hoort, veronderstellen we, als een uitwas bij de onherbergzame miljoenenstad Managua, waar we toch al niet zoveel mee hebben. Maar is dat ook zo? Bij verder nadenken en nadere oriëntatie dringt het besef door dat deze wanhopige situatie niet een volstrekt geïsoleerd fenomeen kan en zal zijn. Uit studies van onder andere OIT-IPEC (de organisatie tegen kinderarbeid van de Verenigde Naties) blijkt inmiddels dat seksuele uitbuiting in de vorm van kinder- en jeugdprostitutie in verschillende delen van Nicaragua een serieus probleem vormt. In de districten 4,5 en 6 in Managua, bij het grote busstation van Tipitapa nabij de hoofdstad, in plaatsen aan de landsgrenzen, langs de *carretera Panamericana*, in havenplaatsen als Bluefields en Puerta Cabezas aan de oostkust en in Corinto aan de westkust. Het blijkt zeer zorgelijk te zijn in de toeristensteden León en Granada en ook in de stad Matagalpa is een aanzienlijke groep kinderen in de greep van kinder- en jeugdprostitutie geraakt.

Matagalpa

Uit het onderzoek in Matagalpa, uitgevoerd door hulpverleningsinstelling La Amistad, door een vijftigtal medewerkers, kwam naar voren dat op 17 plaatsen openlijk prostitutie van kinderen en jeugdigen plaatsvindt. Het zijn onder andere de parken Darío, Morazán en Los Monos. Verder de Mercado Norte en de Mercado Sur, waar ook de busstations zijn. Bij deze markten gaat de prostitutie vaak schuil achter de verkoop van sigaretten, *tortillas* of frisdrank. La Amistad wijst erop dat de commerciële seksuele uitbuiting versterkt wordt door de opkomst van allerlei vormen van nachtelijk amusement in bars, nachtclubs, casino's en *cantinas*.

Toename uitbuiting

De problematiek van commerciële seksuele uitbuiting van kinderen en jeugdigen is zorgwekkend in Nicaragua en neemt nog steeds toe. De stijging van het toerisme bijvoorbeeld heeft ook zijn schaduwkanten. De situatie rond de prachtige pleinen van de koloniale steden Granada en León is alarmerend. Verder is de trek naar het buitenland enorm. Ongeveer een miljoen Nicaraguanen verblijft buiten de landsgrenzen. Een van de schadelijke neveneffecten van zo'n intensief personenverkeer is dat duizenden kinderen en jeugdigen slachtoffer worden van mensenhandel. Ze worden onder valse beloften gedwongen te-werkgesteld of seksueel uitgebuit. Ze komen arm en ongeletterd terecht in een uitzichtloze situatie van moderne slavernij.

Onderliggende oorzaken

Er zijn nog te weinig betrouwbare cijfers over kinder- en jeugdprostitutie maar uit een onderzoek in Managua blijkt dat veertig procent van de daar werkzame prostituees jonger is dan 18 jaar en dus onder de bescherming van de wet zou moeten vallen. Ook is het tekenend voor de schrijnende situatie dat in een provinciestad als Matagalpa op 17 locaties openlijk kinder- en jeugdprostitutie gesignaleerd is. Op grove wijze wordt misbruik gemaakt van de zwakke positie waarin de kinderen zijn beland. De extreme armoede van gezinnen, waardoor ze vaak in de marge van de maatschappij terecht komen, maakt ook dat vooral de kinderen erg kwetsbaar zijn. De druk om hoe dan ook mede voor inkomsten te zorgen wordt opgevoerd. De kinderen die slachtoffer worden en in de prostitutie terecht komen, hebben meestal reeds eerder schade opgelopen. Huiselijk geweld is wijd verbreid in Nicaragua. De mannelijke identiteit is sterk ingebed in het machismo. Geld dat de man verdient geeft hij naar eigen goeddunken uit. Hij heeft vaak kinderen bij meerdere vrouwen en laat op allerlei wijzen zijn fysieke en psychische macht gelden. Agressie en geweld zijn de gebruikelijke middelen om conflicten te lijf te gaan. Wee het slachtoffer dat de stilte verbreekt, want het gebruik van geweld wordt nog steeds als een privé-aangelegenheid beschouwt. Incest en seksueel misbruik komen veel voor en worden in Nicaraguaanse publicaties zelfs als epidemisch omschreven. Vier procent van de zwangerschappen betreft kinderen tussen 11 en 14 jaar. Eén op de vier zwangerschappen is van een tiener tussen 15 en 19 jaar. >>

jeugdprostitutie in Managua
foto: Piet den Blanken

weg terug naar school. In Matagalpa maken organisaties als stichting La Ami-stad, Las Hormiguitas en het Colectivo de Mujeres zich sterk voor de rechten van kinderen en jeugdigen en zij hebben ook belangrijk onderzoek gedaan naar de concrete situatie in deze zo nauw met Tilburg verbonden stad.

Rol voor scholen

De problematiek rond kinder- en jeugdprostitutie en daarmee verwante misstanden is zeer complex en vereist daarom een gecoördineerde inzet van veel verschillende kanten. In het hele proces is er zeker ook een belangrijke rol voor de scholen weggelegd. Het zal ook daar meestal om een werkelijke cultuuromslag vragen. In het kader van preventie is een open en communicatieve sfeer van het grootste belang, zodat er aandacht kan zijn voor de kinderen die extra risico lopen. De school moet voorts een bijdrage leveren tot een wezenlijk besef bij kinderen over de rechten waarop ze aanspraak kunnen en moeten maken. Noodzakelijk zijn ook werkelijke aandacht voor de gelijkberechtiging van de seksen en de bijdrage aan een gezonde seksuele opvoeding. Er is een taak voor scholen bij begeleiding bij problemen en men moet voorkomen dat er een proces van uitsluiting gaat plaatsvinden. Het is van het grootste belang dat kinderen en jongeren met succes hun school afmaken of, indien nodig, via aangepaste begeleiding weer naar school terugkeren.

De organisatie van de Verenigde Naties die strijdt voor de uitbanning van seksuele exploitatie van kinderen en jeugdigen heeft een handleiding voor scholen ontwikkeld waarin heel gedetailleerd de problematiek en de daarmee verbonden taken en verantwoordelijkheden geanalyseerd worden. Het is een uitstekend instrument als onderdeel van scholing en vorming van onderwijspersoneel dat op dit terrein onmisbaar is.

Samenwerking in Matagalpa

Terugkerend naar Matagalpa en de problematiek van schooluitval, kinderarbeid en extreme kinderuitbuiting is er het nederige besef van de enorme complexiteit om daar in de context van Nicaragua stappen ter verbetering te zetten. Echter in andere landen worden, eveneens onder zeer moeilijke omstandigheden, in bijvoorbeeld projecten als 'Stop kinderarbeid! School de beste werkplaats' belangrijke successen geboekt. Kinderen en jeugdigen worden binnen school gehouden en zijn daarmee veel minder kwetsbaar. Er wordt daarbij geijverd voor een aantrekkelijk onderwijsprogramma en een brede samenwerking met de overheid en andere betrokken instellingen. We hopen daarom van harte dat de prille samenwerking tussen onderwijsbond ANDEN, hulpverleners van La Amistad en Las Hormiguitas, de plaatselijke vertegenwoordigers van de ministeries van Onderwijs en van het Gezin, het Comité Mano Vuelta en anderen zal uitgroeien tot een krachtig collectief initiatief. De welwillende aandacht van de AOb en FNV Mondiaal, omgezet in daadwerkelijke steun zal dan zeker ten goede komen aan de werkende en uitgebuite kinderen, wier situatie werkelijk van elk gunstig perspectief gespeend is.

Bronnen: CODENI, ECPAT-international, Ichen, OIT-IPEC, *Revista Envío*, Save the Children, UNICEF, US-embassy.

Wil Boonman

Opeenstapeling risicofactoren

Kinderen en jongeren die opgroeien in een sfeer van agressie en seksueel geweld ontvluchten vaak de huiselijke omgeving. Ze zijn erg kwetsbaar en vallen gemakkelijk in verkeerde handen. Uit onderzoeken in Nicaragua blijkt dat meisjes die in de prostitutie belanden vaak een geschiedenis van geweld en seksueel misbruik achter zich hebben.

Nicaragua is een land waar verschillende risicofactoren bij elkaar komen die het welzijn van kinderen ernstig bedreigen. Er heerst extreme armoede bij een groot gedeelte van de bevolking. Er is sprake van grote ongelijkheid tussen de seksen en de generaties. Veel gezinnen zijn uiteengevallen of op drift geraakt. Het niveau van geweld is hoog, nog versterkt door langdurige oorlogssituaties. En er heerst een conservatieve cultuur, waarbij het gebruik van geweld binnen het gezin als een privé-aangelegenheid wordt beschouwd.

Plan van aanpak

Nicaragua heeft de internationale verdragen voor de rechten van het kind mede ondertekend. Ook het verdrag ter uitbanning van commerciële seksuele uitbuiting van kinderen en jeugdigen tot 18 jaar. Er zijn de afgelopen jaren wetten ontwikkeld en aangepast om bijvoorbeeld de aanpak van kinder- en jeugdprostitutie een goede wettelijke basis te geven. Waar het echter in belangrijke mate aan schort is de uitvoering en handhaving van diezelfde wetgeving.

Er is met begeleiding van de internationale organisatie ECPAT, een landelijk strategisch plan opgesteld dat onder andere moet leiden tot een integrale, multisectorale en multidisciplinaire aanpak. Belangrijke beleidslijnen daarbij zijn een goede coördinatie van overheidsdiensten en andere instituties en organisaties die een rol hebben te vervullen in de bestrijding van commerciële seksuele uitbuiting van kinderen en jeugdigen; ook prominente en brede aandacht voor preventie; zorg voor een adequate opvang en begeleiding van slachtoffers en steun bij de integratie in het normale maatschappelijke leven en opsporing en veroordeling van degenen die zich schuldig maken aan commerciële seksuele uitbuiting.

Ontkenning misstanden

Er wacht een enorme taak. Maar het is sterk de vraag of er door de overheid prioriteit aan zal worden gegeven. Nicaragua is een land dat in zijn algemeenheid nog ver verwijderd is van centrale aandacht voor kinderen door hun ontwikkeling en welzijn als essentieel te beschouwen. Bij brede lagen van de bevolking is er nog de ontkenning dat seksueel misbruik en kinder- en jeugdprostitutie een algemeen probleem vormen. Veelal worden de schendingen van seksuele kinderrechten als incidenten afgedaan of in de sfeer van afwijkend gedrag getrokken. De meest afschuwelijke feiten krijgen wel uitgebreide en sensatiebeluste aandacht, maar men verzuimt om deze feiten in de juiste culturele en maatschappelijke context te plaatsen. Een minderheid in Nicaragua maakt zich echter terdege zorgen en ontwikkelt initiatieven en strategieën voor een doelgerichte aanpak. Het ontbreekt evenwel nog te veel aan het gezamenlijk optrekken en gedegen onderzoek naar de effectiviteit van de initiatieven.

Sterke initiatieven

Op nationaal niveau zijn internationale organisaties zoals OIT-IPEC, Save the Children, UNICEF en ECPAT, actief om de regering te stimuleren en te ondersteunen bij de ontwikkeling van een goed strategisch plan om de problematiek aan te pakken. Vrijwel alle ministeries en politie en justitie zijn daarbij betrokken en ook nationaal opererende ngo's nemen deel aan het overleg. In verschillende grote steden zijn hulpverleningsorganisaties actief om kinderen en jeugdigen op te vangen of te ondersteunen bij het doen van aangifte en het vinden van de

Eerste nationale conferentie voor beroepsonderwijs

Beroepsonderwijs in Nicaragua streeft naar meer samenhang

Op 13 maart 2008 vond in Managua in Nicaragua voor het eerst een nationale conferentie plaats voor beroepsonderwijs. Centraal stond de relatie tussen beroepsonderwijs en arbeidsmarkt.

Judith van den Bosch met minister de Castilla
foto's: Niko van Bergen

In 2007 was CINOP, expertisecentrum voor beroepsonderwijs, betrokken bij de delegatie die samen met burgemeester Vreeman een bezoek bracht aan Matagalpa. Daar werd duidelijk dat aan de relatie tussen onderwijs en arbeidsmarkt in Nicaragua veel verbeterd kan worden. CINOP bood aan een keer terug te komen om een aantal presentaties te verzorgen waarbij deze problematiek aan bod komt. Zo gezegd, zo gedaan! Judith van den Bosch en Niko van Bergen hebben deze taak op zich genomen.

Versnippering

Het beroepsonderwijs in Nicaragua is erg versnipperd. Er zijn veel initiatieven, maar de samenhang ontbreekt. Er is geen gezamenlijk referentiekader voor te gebruiken standaarden. Formats en regie ontbreken. Momenteel is bijvoorbeeld voor de verschillende stakeholders niet helder, welke taakstelling instellingen hebben of horen te hebben. Wel heeft de nationale overheid grote invloed bij de totstandkoming en uitvoering van het beroepsonderwijs. Daarnaast bestaan er in de verschillende regio's van het land zeer veel initiatieven op het gebied van beroepsonderwijs, die als *good practices* zouden kunnen dienen voor andere regio's of sectoren.

Het belang van goed beroepsonderwijs voor de ontwikkeling van het land wordt zeker erkend. Net zoals het belang voor gezamenlijke instrumenten. Ook vinden partijen dat betrokkenheid van de private sector onontbeerlijk is. Zo heeft het mkb aangegeven meer zeggenschap te willen hebben, om het onderwijs zo goed mogelijk aan te laten sluiten op de specifieke eisen van het micro- en kleinbedrijf.

Conferentie

In de aanloop naar het tweede bezoek van CINOP aan Nicaragua sloegen een aantal actoren -waaronder het ministerie van Onderwijs, het mkb en de Nederlandse NGO SNV (Stichting Nederlandse Vrijwilligers)- de handen ineen. Zij vormden een werkgroep die zich committeerde tot het organiseren van een conferentie. En na veel vergaderen, het afwegen van de verschillende belangen en het sluiten van compromissen -bijna volgens ons eigen poldermodel- vond op 13 maart 2008 voor de eerste keer een nationale conferentie voor het beroepsonderwijs plaats. Met als titel *Vraag, aanbod en toegang tot beroepsonderwijs en opleidingen in Nicaragua*. Ministers, werkgevers, werknemers, het onderwijs, onderzoeksbureaus en ngo's waren die dag voor het eerst allemaal aanwezig. Een bijzonder moment voor het onderwijs in Nicaragua!

CINOP verzorgde tijdens én rondom de conferentie presentaties voor onder andere een school voor beroepsonderwijs, de agrarische vakbond en voor het nationaal instituut voor beroepsonderwijs (INATEC). Ook werden gesprekken gevoerd met andere relevante stakeholders. Het Nederlandse model met betrekking tot de totstandkoming beroepsonderwijs is gepresenteerd. Ook het belang van de betrokkenheid van de arbeidsmarkt werd hierbij benadrukt. CINOP heeft niet laten zien hoe het moet, maar heeft wel laten zien hoe het kan.

Commitment voor een tweede conferentie is er al. Een voorzichtig begin naar de ontwikkeling van beter beroepsonderwijs in Nicaragua lijkt te zijn gemaakt. CINOP is verheugd dat op deze manier ook buiten de landsgrenzen van zijn expertise gebruik kan worden gemaakt.

Judith van den Bosch

Adviseur bij CINOP, Den Bosch, www.cinop.nl

organisaties die de conferentie hebben voorbereid

Graag aan de slag

In gesprek met Auxiladora Romero-Cruz (Xilo)

Afgelopen maand mei ben ik drie weken in Nicaragua geweest. Doel was dit keer een vakantiereisje; ik wilde meer van het land gezien hebben dan alleen de omgeving van onze zusterstad. De paar uitjes van de afgelopen jaren maakten me nieuwsgierig naar meer. Uit het koffiemuseum had ik nog een folder liggen over Rio San Juan ... die folder toonde prachtig natuurschoon. Kortom het trok me voldoende om op reis te gaan.

Met een reisgenote uit het land zelf heb ik drie goede weken gehad en veel gezien van vooral zuidelijk Nicaragua. Voor Matagalpa bleef er slechts korte tijd over. Toch wilde ik ernaar toe, een bezoek aan Nicaragua zonder Matagalpa is voor mij niet compleet. Het huis van Xilo (een medewerkster van de Movimiento Comunal) stond open voor me, vooraf geregeld. Inmiddels ben ik deel van de familie geworden, althans zo voelt het wederzijds. Tot verwarring van mijn reisgenote sprak ik dan ook over 'naar huis bellen' toen ik vanuit Las Peñitas mijn komst wilde bevestigen. 'Mailen is toch veel goedkoper!', dat wel, maar ik wilde niet naar Nederland bellen.

Door de staking van het openbaar vervoer in Nicaragua (in verband met de hoge brandstofprijzen) waren we voor transport aangewezen op een taxi die ons 'incognito' (dat is met het bordje taxi op de achterbank) wel naar Matagalpa wilde rijden: een ritje van zo'n drie uur over deels verschrikkelijk slechte wegen.

Vanuit de werkgroep Milieu had ik een verzoek meegekregen om met Xilo te praten over de moeizame gang van zaken rondom de aanschaf van een terrein voor het milieueducatiecentrum. Het opzetten van zo'n centrum vormt het hart van het project dat de werkgroep Milieu steunt en vormt een uitgangspunt voor het werk voor de komende jaren. Bij ons bezoek van 2007 hebben Miranda en ik de zorgen van de werkgroep overgebracht: het duurde zo lang eer er gehandeld werd. We hebben toen afgesproken nog een paar maanden af te wachten en daarna op zoek te gaan naar een alternatieve locatie. Afgelopen jaar leek er echter schot in de zaak te komen en zou een terrein voor een gunstige prijs aangeschaft kunnen worden. Wij verheugd, en zij verheugd. Helaas lag het allemaal wat anders en was er eind 2007 nog steeds geen zicht op een definitieve eigendomsoverdracht. Via de mail zijn we daarover wel geïnformeerd, maar informatie uit de eerste hand is toch prettiger.

Het is altijd moeilijk, vind ik, om een juist moment te vinden om over zaken te praten die niet lekker lopen. Vaak is wachten tot de gelegenheid zich voordoet het beste. Op een warme donderdagmiddag heb ik met Xilo gesproken over waar de Movimiento Comunal momenteel mee bezig is en uiteraard ook over de problemen met het terrein. De kwestie ligt iets anders dan ik vanuit Tilburg begrepen had.

Net buiten de stad Matagalpa ligt een geschikt terrein dat eigendom is van een stichting. Dat eigendomsrecht wordt niet betwist. Wel zijn er enkele

huurders van gebouwen op het terrein die menen ook aanspraak te kunnen maken op de grond. Zij beschikken ook over papieren waaruit eigendom zou blijken, die papieren zijn van recentere datum dan die van de stichting. Deze mensen hebben vervolgens een rechter ingeschakeld om de zaak uit te laten zoeken, dat proces loopt (langzaam). De stichting wordt vertegenwoordigd door een advocaat die is ingeschakeld door de bestuurders van de stichting (een viertal). Oorspronkelijk deed de Movimiento rechtstreeks zaken met enkele van de vier bestuurders, echter die rechtstreekse contacten zijn er nu niet meer (bestuurders zijn naar buiten de stad verhuisd, of naar het buitenland vertrokken). De toen gemaakte afspraken over de prijs en de betaalbaarheid van de koopsom worden door de advocaat niet gerespecteerd (de overgebleven bestuurders verwijzen de Movimiento Comunal terug naar de advocaat: die regelt alles). De betaalbaarheid is nu gesteld op vijftig procent vooraf, de rest na een jaar. De Movimiento kan dat niet opbrengen, maar wil het ook niet (immers het is tegen de eerder gemaakte afspraken). Verder wenst de advocaat het terrein te verkopen onder de voorwaarde dat de Movimiento de claims van de huurders uit gaat zoeken (nog voordat de stichting de overdracht heeft gedaan). De Movimiento accepteert dit niet, het risico is te groot dat ze in een juridische procedure stapt waarvan de uitkomst vrijwel zeker vast staat: de Movimiento is geen partij in het conflict (immers geen eigenaar, slechts aspirant koper). Met andere woorden, er moet wel worden geïnvesteerd in gerechtelijke kosten, maar het geld verdwijnt uiteindelijk en de organisatie blijft achter met lege handen. En wat te denken van de tijd en energie die er in gestoken moet worden door een van de werknemers van de Movimiento? Die tijd is er niet, zij hebben immers zoveel andere dingen te doen. Reden voor de Movimiento om af te zien van dit terrein.

Wat zit er achter? De complottheorie komt om de hoek kijken (of het waar is weet ik natuurlijk niet): het terrein wordt uiteindelijk gekocht door mensen gelieerd aan het Frente ... er is immers water, veel groen en vruchtbare grond, ideaal om te wonen (of meer).

Wat nu? De Movimiento is druk bezig met navragen in de bergen om de stad heen, of er mensen stukken grond willen verkopen. Ze gelooft in het bestaansrecht van het milieueducatiecentrum en geeft de moed niet op, ze wil alleen graag wel aan de slag. En wij in Tilburg, ook wij willen wel aan de slag op een nieuw terrein van de Movimiento Comunal. Wordt vervolgd.

Theo Smeele

het terrein
foto: Miranda van der Klaauw

Wat weten we nou eigenlijk van Nicaragua? [6]

Lekker gegeten? Wist je trouwens dat de arme Nicaraguanen (die waar de Stedenband Tilburg-Matagalpa, en andere stedenbanden zich zo voor inzetten), wist je dat die Nica's allang blij zijn als ze elke dag moros y cristianos of gallo pinto (zie vorige ¡Cómo No!) te eten hebben? Moros y cristianos? Moren en christenen? Toch kannibalen! Zwarte bonen en rijst (met op 'rijke' dagen een stukje kip of een ei)! Humor én lef hebben ze wel, die Nica's. Genoeg (dus?) over eten (overeten?); tijd voor leermomenten.

Het begin

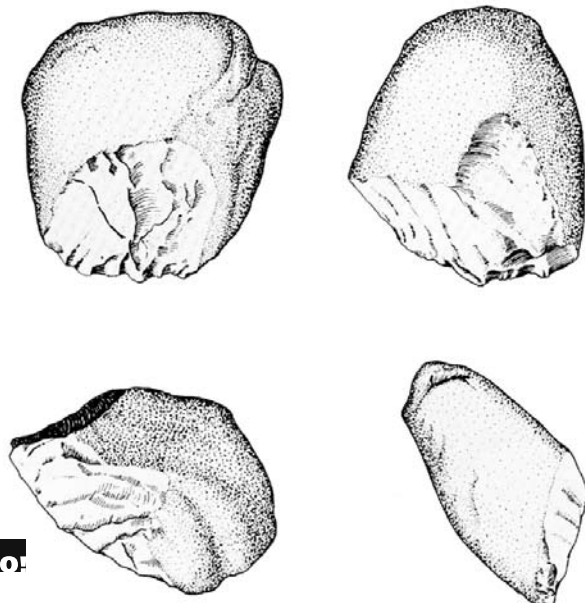
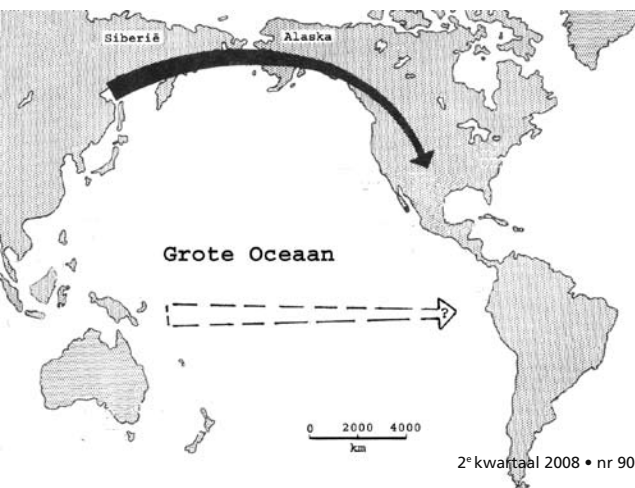
Er was eens ... een continent, bestaande uit twee enorme lappen land verbonden door een sliertige strook. Naam? Toen, ik bedoel zo'n 40 tot 50.000 jaar geleden, geen naam. Er woonden namelijk (nog) geen mensen en alleen mensen geven elkaar en de dingen namen. Weet je nog van diehard Colón, Columbus? Ontdekt in 1492 Amerika. Bravo! Alleen ... het heette ook toen nog niet zo. Want van wie kreeg het werelddeel daarna zijn naam? Amerigo Vespucci, bravissimo, je scoort top! Er waren eens ... toen, allang mensen in Azië. Ze hadden de supermarkt nog niet uitgevonden en als die er al geweest was, hadden ze niets gehad om erin te leggen. Kortom ze leefden van de hand in de tand. Dat betekende jagen en knollen zoeken. Of liever: vinden. Nou waren de rendieren waarop ze meestal jaagden, niet bepaald levensmoe. Daarom probeerden ze op tijd weg te wezen. Maar niet alleen voor de jagers. Misschien heb je het zelf meegemaakt, misschien heb je er over gelezen en anders weet de een of andere güegüe het wel: in warme zomers komen er in koele landen (Siberië, Groenland, Alaska, Lapland ...) dichte zwermen lastige mugmevrouwen vanuit het zuiden opzetten om iedereen en alles bloed af te tappen. (vampiers zijn beleefde watjes, geloof me). Weg rendieren, naar het koelere (lees ijskoude) hoge noorden, want ze hebben prima bontjassen. En de jagers er achteraan (zo kwamen zij aan bontjassen!). Maar, eh ... het kan ook anders geweest zijn. Préhistorie, nietwaar, het blijft zoeken naar archeologische bewijzen (nederzettingen, kampvuren, potten, punten van speeren en/of pijlen), en gokken. Maar in aardlagen kun je in elk geval terugvinden, hoe het klimaat was in bepaalde tijden. En laten ze in die tijd nou net veel last gehad hebben van ijstijden en tussenijstijden.

Dan wil het klimaat op een en dezelfde plek nogal veranderen. Niet van de een op de andere dag, maar toch (vergelijk het maar met de opwarming van nu). Het kan dus ook zijn dat mensen, gewend aan een bepaalde temperatuur, naar het noorden trokken, omdat het hen letterlijk te heet onder de voeten werd.

Oké, terug naar de mens en zijn zoek naar bewijzen en namen. Denk maar niet dat allerlei knappe koppen zomaar iets aannemen. Jij? Je bedenkt iets en dan ga je uitvogelen of het klopt. ¿No es así? Aan de hand van versieringen op potten en scherven vonden en vinden de archeologen opvallende gelijkenissen met Aziatische producten. Van die dingen.

Maar er zijn natuurlijk altijd andere eigenwijze (een deugd!) knapperds, ook op dit gebied. En die claimen bewijsmateriaal gevonden te hebben voor nog stoutmoediger toekomstige (toen) indianen: volgens hen zijn ze de Grote Oceaan per boot overgestoken vanuit Zuid-Azië en de Filipijnen. Er ligt een groot aantal onbewoonde/onbewoonbare eilandjes, waarlangs ze dan gehiphopt zouden moeten zijn. Maar het blijft een heel grote, en heel diepe kuip water. Want wat hadden ze dan voor schepen in 40.000 v. Chr.? (Gelukkig niet de Titanic) Misschien boten van dierenhuiden, misschien van riet, misschien zelfs van Aziatisch hout? Het tweede stel koppen wordt door de eerstgenoemde koppen voor gek versleten. Of vriendelijker gezegd: fantasten. Wie is er dan knap? Zeker nooit van Thor Heyerdahl gehoord? Die stak twee maal de Atlantische Oceaan over op een vlot van ... papyrusriet! Dat soort boten wordt trouwens nog steeds gebruikt langs de lange kusten van Peru.

De laatste periode van het Paleolithicum (het Jong- of Laat-Paleo-enzovoort), 50 tot 40.000 jaren geleden dus, was voor de ontwikkeling van aap-naar mens-naar knappe kop van grote betekenis. Net als 1850 (de zogenaamde industriële revolutie) was het een tijd van grote technische vooruitgang door de nieuwe methoden van steenbewerking. Steenbewerking, pff, haha! Ja, lachen voor ons met al onze frees-/slijp-/boor-/en allerlei andere machines, maar ook onze voorvoorvaders hadden niet meer dan plumpe hamers van steen (letterlijk vuisthamers, zie afbeeldingen) en ze hadden nog geen idee van ijzer, laat staan van staal, laat maar helemaal staan van: de beitel. Het was meppen geblazen, met de ene steen op de andere. >>

Wel kregen ze daardoor al snel verstand van stenen. En in dat Laat-Paleolithicum werden de grove ronde werktuigen tot scherpe hardstenen kling en punten. Daarmee maakten de knappe koppen van die tijd speren, lange en korte messen, werpspiesen en nadat ze de boog hadden uitgevonden: pijlen.

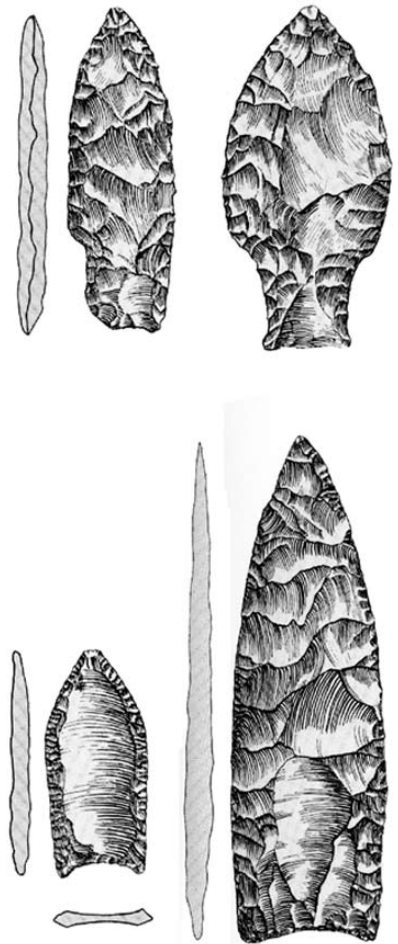
Voordien werd hun prooi in een val(kuil) gelokt of gejaagd en met plompe 'bijlen' doodgeknuppeld (wij, moderne mensen, doen dat nog wel met pelsrob- ben).

Met hun nieuwe wapens (betere overlevingskansen) trokken de toekomstige indianen (haha, die Colón!) de landengte/ijsbrug van Siberië naar Alaska over. Toch altijd nog zo'n 1200 km breed! Beringia wordt dat stuk nu genoemd, maar wisten de eskimo's van toen veel. Hè, eskimo's? Nou, ga maar eens duizenden jaren in de kou leven, moet je zien waar je dan op lijkt. Aanpassen, heet dat. Zijn wij, mensen, heel goed in (anders waren we allang uitgestorven!). Beringia is 10.000 v. Chr. door het smelten van de ijskappen (toen ook al!) over- stroomd. Nu Beringstraat. Overigens waren allerlei dieren uit Azië, mammoeten, kariboes, mastodonten en bizens, maar ook tijgers en andere vleeseters, de mens allang voor geweest en de laatstgenoemde groep richtte een ware slach- ting aan onder de inheemse dieren. Dat waren voornamelijk vegetariërs, die enkel gewend waren planten om zeep te helpen. Ze hadden nooit voor hun leven hoeven knokken en voor ze verrast konden opkijken waren ze meestal al dood. Tja, je hebt nou eenmaal dieren, die vinden dat ze elke dag vlees moeten eten ...

O, en die straks-Zuid-Amerikaanse-indianen waren natuurlijk volop bezig de enorme Grote Oceaan (*what's in a name?*) over te peddelen, nieuwe avonturen tegemoet ... (wordt vervolgd).

¡Hasta el gallo pinto!

Jaques Weijters, mei 2008

Beatrix wint Scholierencompetitie

Na een tot op het laatste moment spannende strijd tussen de leerlingen van drie middelbare scholen won het Beatrix College op 18 april de vierde editie van de Tilburgse Scholierencompetitie.

Leerlingen van 2College Cobbenhagen, het Beatrix College en het Odulphus Lyceum streden in de bomvolle Tilburgse raadzaal een ochtend lang met elkaar tijdens een spannend kennisspel. Wethouder Gon Mevis reikte even na 12.00 uur de wereldbeker uit en de heer Gulickx van Rabobank Tilburg overhandigde de winnaars een cheque van 500 euro die zij mogen besteden aan een project van de Stedenband Tilburg-Matagalpa. Ook de andere twee deelnemende scholen kregen van de Rabobank ieder een bedrag voor een project.

De leerlingen kregen in een levensgrote variant van het Triviant-spel door spel- leider Frank van Pamelen uiteenlopende vragen voorgeschoteld. Deze gingen over thema's als internationale samenwerking, het armoedevraagstuk en eerlijke handel. Ook waren er vragen over de landen waarmee Tilburg een stedenband onderhoudt: Nicaragua, Tanzania en Zuid-Afrika.

In de voorbije weken bereidden de scholen zich voor op het spel aan de hand van speciaal ontwikkeld lesmateriaal. Ook konden scholen al punten voor het spel verdienen met een creatieve opdracht en het maken van een reclamefilmpje ter promotie van eerlijke handel.

De Scholierencompetitie is een regionale activiteit van de NCDO, geïnitieerd door COS West en Midden Brabant en mede mogelijk gemaakt door de provin- cie Noord-Brabant en de gemeente Tilburg.

Saskia Peeters

creatieve opdracht over millenniumdoel door Beatrix College

Beatrix College met wereldbeker en cheque
foto's: COS West en Midden Brabant

ServiceDesk Instituut Broers

Een project voor de Stedenband

Instituut Broers werkt aan een taak voor de Stichting Stedenband Tilburg-Matagalpa. De kennismaking is tot stand gekomen via de jaarlijkse Beursvloer die plaatsvindt in het Willem II stadion en die georganiseerd wordt door Contour. De taak omvat het archiveren van duizenden foto's op een overzichtelijk, gemakkelijke en gebruiksvriendelijke manier. We zijn (als klas) allereerst op zoek gegaan naar een programma dat aan onze wensen voldoet. Na talrijke programma's te hebben onderzocht, is Filemaker Pro 9 als beste uit de bus gekomen. Dat programma was ook het meest geschikt aangezien de organisatie al met een oude versie van Filemaker Pro werkte. De vraag was enkel of het programma in staat is om de bestanden van de oude versie te converteren naar het nieuwe, en dat is mogelijk.

Deze ServiceDesk is opgezet door leerlingen van Instituut Broers. Iedereen kan hier terecht met zijn aan ICT gerelateerde problemen. We helpen ook veel non-profit organisaties met taken, zoals de Stedenband Tilburg-Matagalpa. De slogan van de ServiceDesk is niet voor niets 'Hard- of software het maakt niet uit, wij zoeken het voor u uit'. De ServiceDesk vraagt voor het leveren van de service wel een kleine vergoeding van 15 euro. U kunt de ServiceDesk e-mailen via serviceesk@instituutbroers.nl.

Helaas is er een probleem en dat zijn de kosten van het programma. Die zijn te hoog voor de Stichting. De Stedenband is echter in het bezit van Filemaker Pro 6. Na een brief te hebben geschreven aan de makers van Filemaker Pro, stelden zij ons een educatieve prijs voor. Van de Stedenband hebben we de vraag ontvangen of deze versie van Filemaker Pro ook geschikt zou zijn voor het archiveren. Dit zou namelijk veel schelen in het portemonnee. Sindsdien hebben we onze plannen gewijzigd en zijn we aan de slag gegaan om de mogelijkheden te onderzoeken en het verschil tussen de twee versies in kaart te brengen. Als uit het onderzoek van onze medestudenten blijkt dat het programma voldoet, wordt het voorstel gemaakt om genoeg te nemen met deze versie. Niettemin wordt er een presentatie gemaakt om uit te leggen waar het programma toe in staat is. De presentatie vindt plaats op Instituut Broers te Tilburg.

Vervolgens is toch de keuze gemaakt voor Filemaker Pro 9. Dit bleek de beste keuze te zijn voor de Stichting. Daarna lag de taak bij ons om de database te maken voor de Stichting Stedenband Tilburg-Matagalpa met de benodigde eisen. Vervolgens zullen we een afspraak maken. Om de database te presenteren voor zover hij nu klaar is. Als de database helemaal klaar is dan maken we een afspraak en presenteren we de database met nadere uitleg hoe men hem in gebruik kan nemen.

Instituut Broers

**instituut
broers**

Service Desk

leslokaal met ICT-studenten
foto: Rick Bouman

Populariteit Ortega keldert

De Nicaraguaanse president Daniel Ortega heeft het verkorven bij de grote meerderheid van zijn landgenoten. Ze geven hem de schuld van de schrijnende economische problemen waarmee het armste land van Latijns-Amerika kampt.

In maart scoorde Ortega bar slecht in een internationale enquête door Cid Gallup. Die gaf Ortega maar twintig procent steun in eigen land, het laagste cijfer van alle Centraal-Amerikaanse presidenten. Volgens een enquête die midden mei in de conservatieve krant *La Prensa* verscheen, heeft Ortega zestien maanden na zijn ambtsaanvaarding nog 32 procent van de bevolking enigszins achter zich. 64,5 procent steunt hem 'helemaal niet'. Ortega werd in 2006 met 38 procent van de stemmen tot president gekozen.

Veel Nicaraguanen zijn niet opgezet met de onvoorwaardelijke steun van Ortega voor de controversiële Venezolaanse president Hugo Chávez. Ook de sympathiebetuigingen van hun president, een voormalige rebellenleider, voor de Colombiaanse guerrilla, schiet bij het gros van de Nicaraguanen in het verkeerde keelgat. Als enige Latijns-Amerikaanse president betreurde Ortega vorige maand publiekelijk de dood van Manuel Marulanda, de voorman van de Colombiaanse FARC.

Maar het is vooral de bittere armoede die Ortega zwaar wordt aangerekend. Veel Nicaraguanen vinden dat ze sinds het begin van de regeerperiode van Ortega nog armer zijn geworden en zien de toekomst duister in. Uit een recente enquête van de Nicaraguaanse ontwikkelingsorganisatie Fundes blijkt dat zeven op tien Nicaraguanen vreest dat de inflatie dit jaar nog verder zal oplopen. Vorig jaar steeg het prijspeil in Nicaragua al met 16,8 procent.

De president is het probleem

Ortega is niet verantwoordelijk voor de hoge olieprijsen en de al even snel stijgende voedselprijzen, maar toch richt de volkswoede zich tegen de president. Dat heeft veel te maken met een slecht en weinig transparant beheer van de openbare middelen, vindt Roberto Courtney, de directeur van de niet-gouvernementele regeringswaakhond *Ética y Transparencia*. Samen met de constante kritiek van de oppositie wekt dat bij de bevolking de indruk dat de overheid niet genoeg onderneemt om de armoede in te teperken.

De tegenstanders van Ortega stellen onder meer vragen bij de besteding van de 520 miljoen dollar (334 miljoen euro) die de regering elk jaar binnenkrijgt door de verkoop van aardolie-derivaten die Nicaragua tegen uiterst voordelige voorwaarden van Venezuela krijgt. Politici van de oppositie, hulporganisaties en ondernemersverbanden eisen al lang dat de regering daar klaarheid in schept. Tot dusver heeft Ortega alleen laten weten dat het geld geïnvesteerd wordt in de bouw van elektriciteitscentrales en in sociale programma's als Nul Honger.

Ortega laat sociale problemen verzieken, analyseert Dora María Téllez, een voormalige bevelvoester van de FSLN-guerilla van Ortega en nu onderzoekster en een van de linkse tegenstanders van de president. In mei kreeg Nicaragua bijvoorbeeld af te rekenen met een staking in de transportsector die uiteindelijk twaalf dagen zou duren. Volgens Téllez verloor de regering veel tijd, waardoor de economie voor miljoenen schade leed. Uiteindelijk werden de weg-blokkades die de stakers hadden opgeworpen met geweld verwijderd. Er kwam een einde aan verdere acties nadat Ortega de stakers had beloofd dat ze hun brandstof 1,3 dollarcent goedkoper zouden krijgen.

José Adán Silva

Managua, 2 juni 2008 (IPS)

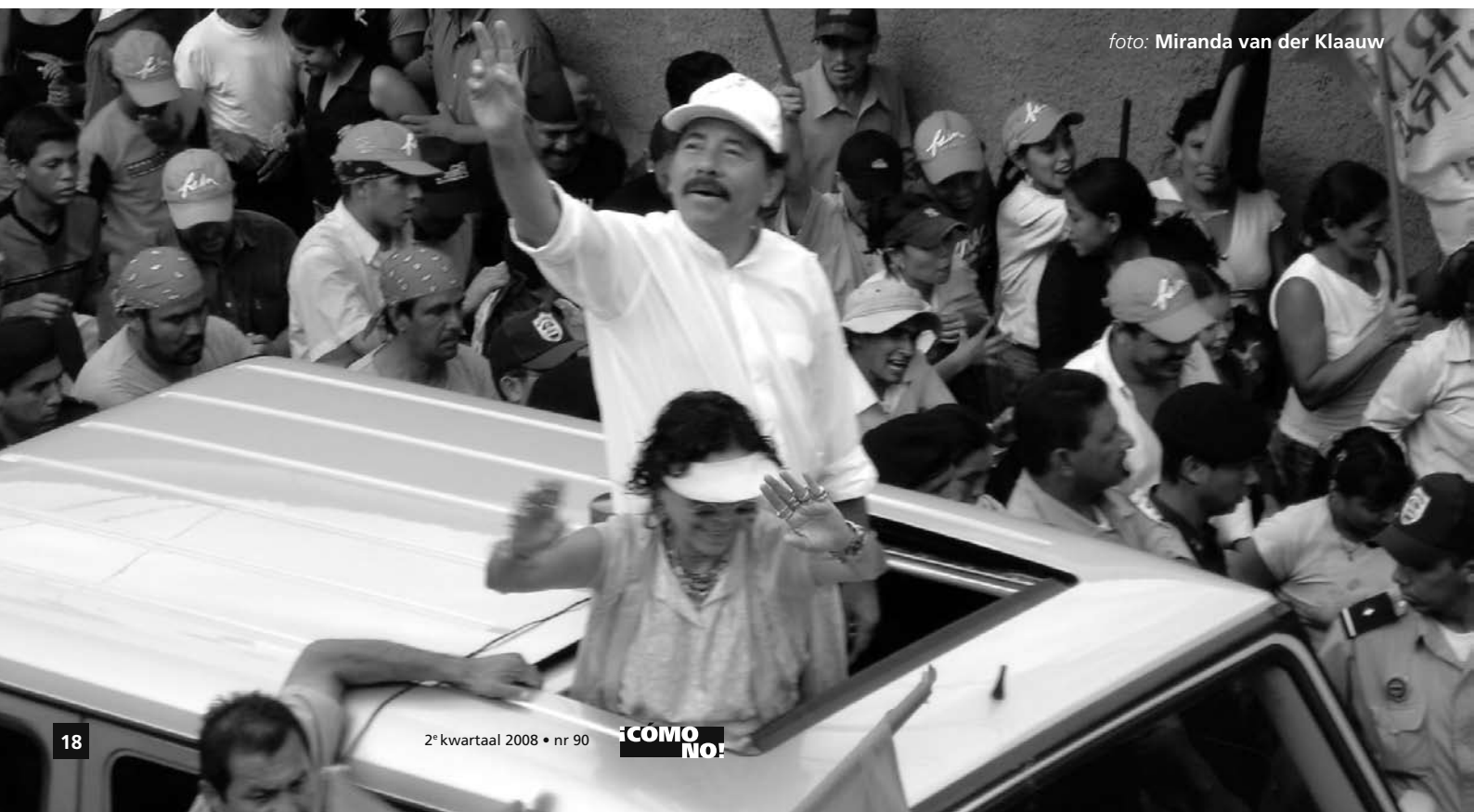

foto: Miranda van der Klaauw

Nicaragua Nu!

Voedselcrisis, biobrandstof en Klimaatverandering

Alarm over positie Nicaragua

In de afgelopen maand april werden van verschillende kanten signalen afgegeven dat Nicaragua bedreigd zou worden door een voedselcrisis. President Ortega plande voor 7 mei een bijeenkomst met de presidenten uit de regio om te praten over een landbouwstrategie. Ook de biobrandstof en de klimaatverandering werden door Wereldbank en FAO betrokken in de risico's die Nicaragua zou lopen.

Prijzen stijgen

De afgelopen maand april zijn er in verschillende landen voedselrellen geweest, mogelijk voorbodes voor ernstiger opstanden. Tegelijk hebben de VN-Landbouw- en Voedselorganisatie FAO, de Wereldbank en verschillende milieu-ngo's alarm geslagen over de stijging van de voedselprijzen. Producten als mais, rijst en bonen worden vooral geconsumeerd in arme landen en de prijsstijging zou schaarste en instabiliteit kunnen veroorzaken. Gesproken werd over een stijging met 48 procent sinds eind 2006 en er werd gewaarschuwd voor verdere stijging in de komende jaren. De landen die voedsel moeten importeren, lopen het grootste risico en de FAO verwees onder andere naar Nicaragua als een van de 23 landen met een mogelijk ernstig tekort aan voedsel. De vertegenwoordigster van de FAO in Nicaragua, Laura de Clementi, deelde in april mee dat er op dit moment nog geen schaarste is in Nicaragua, maar dat wél wordt nagegaan of er bepaalde gebieden zijn waar geen zaad beschikbaar is. Overigens kan

de prijsstijging voor de boeren een voordeel zijn, zegt De Clementi, als ze erin slagen meer te produceren, vooral omdat Nicaragua de potentie heeft een grote producent te zijn van bonen, rijst en mais. Het nadeel is er voor de armen op het platteland die geen grond hebben om te verbouwen en voor de armen in de stad.

De Clementi ging ook in op de gevolgen van de grote productie van biobrandstof die aanvankelijk werd gezien als een oplossing voor de problemen met de klimaatverandering. De VS zijn altijd een grote donor geweest voor de FAO, maar door de grootschalige productie van biobrandstof in dat land dreigt die hulp verloren te gaan. Daarmee sneed De Clementi een gevoelig punt aan dat ook door de directeur van de Wereldbank werd gesignaleerd. De biobrandstoffen zouden mede verantwoordelijk zijn voor de stijging van de voedselprijzen.

Biobrandstof ter discussie

'Brandstof voor de rijken of voedsel voor de armen', zo scherpte de Nederlandse hoogleraar Duurzame Ontwikkeling Rabbinge het dilemma van de biobrandstof aan. Hij leverde commentaar op de norm van de EU dat 5,75 procent van de brandstof in 2010 moet bestaan uit biobrandstof. Als Nederland de voor die norm benodigde brandstof zelf zou produceren, zou het halve land bijvoorbeeld vol koolzaad staan, zei de professor. Vanuit Oxfam kwam de kritiek dat de grootschalige productie van biobrandstof ertoe kan leiden dat

suikerrietarbeiders in
Chichigalpa, Nicaragua
foto: Oswald Rivas (Reuters)

miljoenen mensen hun grond verliezen en daarmee hun middel van bestaan. In een rapport van november 2007 stelt Oxfam bovendien dat in Brazilië de arbeiders op de suikerrietplantages voor de productie van ethanol in miserabele omstandigheden werken.

Ethanol wordt geproduceerd uit mais en suikerriet. De VS (mais) en Brazilië (suikerriet) zijn de grootste producenten. In Nicaragua wordt ethanol onttrokken aan suikerriet en vorig jaar is de eerste grote partij geëxporteerd naar Europa. Daarnaast wordt geëxperimenteerd met biomassa uit bijvoorbeeld zaagsel en met biodiesel uit bijvoorbeeld soja. In Nicaragua wordt onderzoek gedaan naar verwerking van dierlijk vet voor de opwekking van energie. Het land is op dit moment voornamelijk afhankelijk van petroleum voor zijn energie. Naast biobrandstof en de fossiele brandstoffen zoals kolen, gas, petroleum, uranium zijn er de zonne-energie, energie uit aardwarmte, wind- en waterenergie. Nicaragua produceert, zij het in geringe mate, energie uit zon, water en aardwarmte. De klacht dat biobrandstof naast de petroleumprijs mede verantwoordelijk is voor de stijging van de voedselprijzen wordt tegengesproken door Brazilië. Het zijn eerder de enorme subsidies aan landbouwers in Europa en de VS die daarvoor verantwoordelijk zijn. De gevolgen van de subsidies zijn het grootst voor de arme landen, omdat hun productie eronder lijdt.

Klimaatverandering

De biobrandstof zou volgens Oxfam door zijn grootschaligheid schaarste veroorzaken aan water en grond en ook vervuiling teweeg brengen. De klimaatverandering zou versterkt worden, omdat er nieuwe grond vrijgemaakt moet worden. Dat proces zou meer CO2 de atmosfeer injagen.

De geïndustrialiseerde landen zijn met name verantwoordelijk voor de vervuiling en verhogen daarmee de kwetsbaarheid van landen in ontwikkeling als het gaat om droogte, overstromingen en orkanen. Volgens het Nederlands rapport Project 2015 over de millenniumdoelen 'is er wereldwijd sprake van een snelle degradatie van ecosystemen. In veel landen staan bossen en biodiversiteit onder toenemende druk door de behoefte aan hout en andere bosproducten voor binnenlands gebruik, voor de internationale markt en vanwege de toenemende behoefte aan landbouwgrond. Zowel de toegang tot de hulpbronnen waarvan de armen afhankelijk zijn alsmede de kwaliteit ervan staan onder druk. Natuurlijke hulpbronnen worden steeds schaarser en de concurrentie om toegang daar toe wordt steeds scherper.'

Als er niet verantwoordelijker omgegaan wordt met de productie van biobrandstof is ook dat product schadelijk voor de landen in ontwikkeling.

Johan Biemans

www.pxmolina.com
pxmolina@guape.com

Pxmolina
2007

Nicaraguaanse ambtenaren in Tilburg

In april waren er twee Matagalpese ambtenaren in Tilburg. Zij kwamen naar Nederland op uitnodiging van het Landelijk Beraad Stedenbanden, samen met een aantal collega's van andere steden. De ambtenaren volgden een plenaire training rond de thema's volkshuisvesting en gemeentefinanciën. Vervolgens ging iedereen naar zijn/haar eigen zusterstad om de thema's verder uit te diepen.

Tijdens het bezoek aan Tilburg is van de gelegenheid gebruik gemaakt om de plannen voor een project op het gebied van volkshuisvesting in Matagalpa concreet te maken. Vorig jaar namen de directeurs van de Tilburgse woningcorporaties deel aan het werkbezoek van burgemeester Vreeman. Er is toen uitgebreid gesproken over de (on)mogelijkheden van huisvestingsprojecten, doelgroepen, investeringen, leningen enzovoort. De optie die uiteindelijk haalbaar bleek, is een systeem waarbij de Nicaraguaanse organisatie CEPRODEL in Matagalpa huizen gaat bouwen voor mensen met een vast (hoewel laag) inkomen. De Nederlandse organisatie DIGH leent eenmalig geld uit voor zo'n project en de Tilburgse corporaties staan garant. Omdat er gebouwd wordt voor mensen met een vast inkomen, kan van hen gevraagd worden hun huis zelf te financieren, waardoor op termijn gelden beschikbaar komen voor meer projecten en ook voor sociale woningbouw.

De heren van de gemeente Matagalpa waren blij verrast met dit resultaat; huisvesting is een van de grootste problemen waar de stad mee kampt. De komende maanden wordt het project verder uitgewerkt, daarna zullen we u er verder over berichten.

Abortus

Het verbod op 'abortus op medische gronden' dat vorig jaar in het Wetboek van Strafrecht van Nicaragua terecht kwam houdt de gemoederen nog steeds flink bezig. Het laat veel vrouwen én mannen en veel vrouwenorganisaties niet los en er worden veel campagnes tegen deze maatregel gevoerd. Op 8 mei, internationale vrouwendag, was er een (benefiet?)tentoonstelling *Expo 100* voor abortus op medische gronden in Nicaragua. De uitnodiging werd ons door iemand uit Matagalpa toegestuurd met daarbij de mededeling: *La penalización del aborto terapéutico es criminal y un retroceso de más de 150 años para la democracia en Nicaragua* (De bestraffing van 'abortus op medische gronden' is misdadig en het betekent een terugval van 150 jaar voor de democratie in Nicaragua). Bij deze uitspraak sluiten wij ons aan.

100 DE MAYO 2008

Una exposición por el aborto terapéutico en nicaragua

Patricia Belli, David Ocón, Teresa Codina, Ernesto Salmerón, Milena García, Raúl Quintanilla, Denis Núñez, Daniel Pulido, Gabriel Serra, Alicia Zamora, Mara Martínez, Eunice Shade, Carlos Barberena, Gloria Ruiz, Rodrigo González, Valentina Bosio, Rolando Castellón, Xenia Mejía (Honduras), Donaldo Altamirano, Zenelia Roiz, Mu Yonbai (China), Luli (China), Li Lisha (China), Duskin Drum (USA/China), Wei Wei (Italia), Jay Brown (USA/China), Juan Rivas, Mauricio Mejía, Claudia Gordillo, Cristina Cuadra, Darwin Andino, Marcos Agudelo, Patricia Villalobos, Habacuc (Costa Rica), Sila Chanto (Costa Rica), Alejandro Flores, Clara Astiasarán (Cuba), Gabriela Téllez, Javier Calvo, Oscar Rivas, Pablo Hernández Hernández, Victoria Chávez Ramírez, Wilbert Carmona, Tania Santa Cruz, Jorge Alban (Costa Rica), Hugo Martínez Acuña (El Salvador), Consuelo Mora, Carmen Moncada (Honduras), Oscar Figueroa Chaves (Costa Rica), Fabrizio Arrieta A. (Costa Rica), Jonathan Chaves (Costa Rica), Victor Rodríguez, Luis Gárciga (Cuba), Eduardo Chang (El Salvador), Virginia Pérez-Ratton (Costa Rica), Mayra Barraza (El Salvador), Ernesto Leal (Cuba), Veronique Simar (USA-Guatemala-Francia), Edgar Rolando Calel (Guatemala), Eduardo Herrera Scott, Helen Dixon (Nic-Inglaterra), Olger Sánchez, Abel Lopez (Guatemala), Jessica Hirst (USA-Nicaragua), Miguel Barahona (Honduras), Julio Martínez, Susana Sánchez Carballo (Costa Rica), Hugo Martínez Acuña (El Salvador), Victor Rodríguez, Xabier Garay (España), Guillermo Araujo, Paola Lorenzano, Rogelio Lopez Cuenca (España), Ramón Merino (El Salvador), Elo Vega (España), Elizabeth T Santeliz, OBY, Alfredo Caballero, Robert Barberena, Ena Gordillo, Ángel Poyón (Guatemala), Andrea Mármol (Guatemala), Camila Ferreira, Redrock (China), Nayda Collazo-Llorens (Puerto Rico), Julia Ardón (Costa Rica), Celeste González, Edgar León (Costa Rica), Jos Sances (EEUU), Miranda Bergman (EEUU), Ricardo Huevo, Roberto Guerrero (Costa Rica), Oscar Acuña, Rodrigo Penalba, Jorge Restrepo (Colombia) y Antonio Canalias.

en algún lugar de Nicaragua
100 mujeres han muerto

Andrea Mármol La decisión del César

Jesús, si dijiste:

"AMAOS LOS UNOS A LOS OTROS"

¿por qué tu iglesia nos persigue?

Viernes 25 de abril 2008 • 5-8PM • Managua, Rotonda Metrocentro

Luchamos por los derechos humanos
de las personas LGBTI*

* LESBIANAS, GAYS, BISEXUALES, TRAVESTIS, TRANSGÉNEROS, TRANSEXUALES E INTERSEXO

Homofobie

Sam Montiel coördinatrice van Grupo Safo (een Nicaraguaanse organisatie die zich richt op de emancipatie van jonge lesbische vrouwen en strijdt om het verbod op homoseksualiteit uit de grondwet te halen*) zond ons ook een uitnodiging: 'We nodigen jullie uit om ons te vergezellen in de strijd voor onze rechten. Wij, Grupo Safo en IDSDH (Iniciativa desde la diversidad sexual por los derechos Humanos), heffen nogmaals onze vlaggen op en verheffen opnieuw onze stemmen en wij hopen dat jullie je bij ons voegen. Pas als onze rechten in Nicaragua worden gerespecteerd kan er van gelijkheid in onze maatschappij gesproken worden. We zijn het beu dat de kerk ons zondaars noemt, dat zijn we niet! We zullen niet blijven tolereren dat de staat óf de kerk zich meester maken van onze lichamen en onze seksualiteit verbieden. Weg met de homofobie, lesbofobie, transfobie en vrouwenhaat! We zien elkaar op de rotonde!

* Met het binnenkort in werking treden van het nieuwe Wetboek van Strafrecht zal in Nicaragua ook het verbod verdwijnen om voorlichting te geven over homoseksualiteit en seksuele diversiteit in het algemeen.

St. Olof en 013

Een paar jonge vrijwilligers mengden zich op een doordeweekse avond onder studenten uit heel Nederland die een Songfestival hielden in 013. Zij vroegen aandacht voor het sportproject in Matagalpa, waar studenten worden opgeleid tot sportdocent.

Tilburg Ten Miles

De TTM is dit jaar op zondag 7 september. Natuurlijk zal onze Salud-groep weer rozen aanbieden voor degenen die over de finish komen. In ruil voor een vrijwillige bijdrage kunt u een mooie roos krijgen bij onze kraam en deze aan een loper geven. De opbrengst gaat naar gezondheidsprojecten in Matagalpa, dus de rozen maken meerdere personen blij.

rozenverkoop TTM
foto: Harri Aarts

Festival Mundial

De Stedenband was dit jaar weer present op het Festival Mundial en deelde samen met andere Tilburgse organisaties het T-paviljoen. Het accent was gelegd op de Millenniumdoelen. Op het podium naast het paviljoen trad de Nicaraguaanse muziek/theatergroep MOVITEP meerdere malen op met een stuk over het belang van onderwijs. De groep bezocht ook diverse scholen in Tilburg en Oisterwijk.

Via del Mondo

Ook op Via del Mondo, het straattheaterfestival voor kinderen uit de hele wereld, was de Stedenband dit jaar weer aanwezig, samen met andere Tilburgse stedenbanden. Kinderen konden zich, gekleed in traditionele kleding uit de diverse landen, laten fotograferen in de verschillend ingerichte tenten. Honderden kinderen maakten van die gelegenheid gebruik en zelf enkele volwassenen. De gemaakte foto's zijn te zien en te downloaden op www.stedenbanden.info

tijdens Via del Mondo
foto: leerkracht 'Panta Rhei'

Huis van de Wereld
foto: Francine van Werde

Huis van de Wereld

Sinds eind vorig jaar zitten wij met diverse andere organisaties in het Huis van de Wereld aan de Spoorlaan. Op 19 juni zijn het Huis en het Restaurant eindelijk officieel geopend. Kom gerust eens langs voor een kennismaking. Beneden kunt u zich melden bij de COS-balie en die verwijzen u naar ons kantoor op de tweede verdieping. Tot ziens!

Tenaamstelling bank/giro

Onze Stichting heet sinds begin dit jaar officieel Stichting Stedenband Tilburg-Matagalpa. Dit is inmiddels ook verwerkt bij de Postbank en de Rabobank. In het dagelijks leven hanteren we de naam Stedenband Tilburg-Matagalpa. Let op: indien wij in het adresboek van uw programma voor internetbankieren staan, is het raadzaam om de gegevens even te wijzigen, anders vraagt het programma wellicht telkens of de gegevens kloppen. Onze rekeningnummers zijn: voor donaties voor de organisatie 278 3514 (Postbank) en voor donaties voor projecten 1702 38 563 (Rabobank). Zet bij uw overboeking svp altijd welk project u wilt steunen.

Agenda

- zaterdag 21 juni: Workshop Nordic Walking bij Vrouwensportschool Kwidadam: 12.00 tot 13.30 uur (5 euro voor Microkredriet)
- zondag 31 augustus: werkgroep Milieu verkoopt boeken op boekenmarkt Boeken rond het Paleis
- zondag 7 september: Tilburg Ten Miles, rozenactie door de werkgroep Gezondheid
- zondag 28 september: achtste editie van de Vuelta a Matagalpa, de meer-dan-milieu-fietstocht

